

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

April 2025 | NL

This page is also available in:

- [ES](#)
- [BG](#)
- [CS](#)
- [DA](#)
- [EN](#)
- [DE](#)
- [ET](#)
- [FR](#)
- [EL](#)
- [GA](#)
- [HR](#)
- [IT](#)
- [LV](#)
- [LT](#)
- [HU](#)
- [MT](#)
- [PL](#)
- [PT](#)
- [FI](#)
- [RO](#)
- [SK](#)
- [SL](#)
- [SV](#)

Available Languages:

HOOFDARTIKEL

Woord vooraf

Het maatschappelijk middenveld pakt polarisatie in de samenleving aan

Het is april en we denken nog steeds na over de energie en inzichten die onze vlaggenschipevenementen in maart hebben opgeleverd, evenementen die opnieuw hebben laten zien hoe sterk en vastberaden het maatschappelijk middenveld is.

Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft een drukke en inspirerende maand maart achter de rug. Zo was er ons jaarlijkse jongerenevenement “Jouw Europa, jouw mening” (YEYS), waar we het woord hebben gegeven aan de toekomst van Europa: jongeren, van wie velen nog op de middelbare school zitten, uit het hele continent, inclusief het VK en kandidaat-lidstaten van de EU.

Ook hebben we onze tweede Week van het maatschappelijk middenveld gehouden, waaraan door ruim 800 vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties uit heel Europa is deelgenomen. Zij hebben levendige discussies gevoerd, beste praktijken uitgewisseld en samen oplossingen bedacht om de democratische participatie te versterken. Dit jaar was het thema “Versterking van de cohesie en de participatie in gepolariseerde samenlevingen”.

In de huidige turbulente tijden is er aan dringende kwesties geen gebrek. Waarom dan juist die nadruk op polarisatie?

Polarisatie – het aanscherpen van tegengestelde meningen – kan een normaal onderdeel zijn van het democratische discours, vaak geworteld in ideologie. Sterker nog, een levendig debat en het uiten van verschillende, zelfs botsende meningen zijn van vitaal belang voor een open en pluralistische samenleving als de onze. Zoals het EESC al vaak heeft benadrukt, vormt een open en onbelemmerd debat “de basis van een participatieve samenleving, zonder welke de democratie niet naar behoren kan functioneren.”

Maar het soort polarisatie dat we tegenwoordig zien is van een andere orde. We zijn getuige van de opkomst van negatieve polarisatie en populisme waarbij de dialoog wordt afgewezen, vertrouwen wordt uitgehold en democratische waarden worden ondermijnd. In de politiek en het openbare leven is er steeds minder ruimte voor compromissen. Polarisatie die ontspoort, die haat of wrok aanwakkert, tast de sociale samenhang aan, leidt tot grotere verdeeldheid en in het ergste geval zelfs tot geweld.

Door polarisatie dit jaar als thema van ons evenement te kiezen, wilden we de aandacht vestigen op de opkomst van dit verontrustende verschijnsel en de toxische uitingen ervan, die langzamerhand overal in de Europese samenleving zichtbaar worden.

Deze zorgwekkende trend wordt versterkt door een aantal bedreigingen: buitenlandse inmenging in democratische processen, de verspreiding van desinformatie en de manipulatie van sociale media om tegengeluiden het zwijgen op te leggen en extreme standpunten te promoten. En juist nu vrije en pluralistische media belangrijker zijn dan ooit, zien we dat de mediavrijheid steeds meer onder druk staat, door monopolisering, overheidsbemoeienis of aanvallen op journalisten.

Bij het EESC maken we ons grote zorgen over de toename van haatmisdrijven in Europa, waaronder misdrijven tegen personen op basis van hun religie, geslacht of gender. Haat ondermijnt de democratie, verzwakt onze instellingen en zaait wantrouwen onder de burgers.

Juist op dit punt speelt het maatschappelijk middenveld een cruciale rol. Maatschappelijke organisaties beschikken over de drive en de moed om ruimtes voor democratische participatie te verdedigen, grondrechten hoog te houden en de structuur van onze gemeenschappen te versterken. In dit kader maken ze ook een vuist tegen de giftige effecten van negatieve polarisatie.

De Week van het maatschappelijk middenveld was onze manier om dat streven te ondersteunen en bood de gelegenheid om zinvol van gedachten te wisselen, frisse ideeën aan te dragen en gezamenlijk tot het oplossen van problemen te komen, teneinde de participatie en sociale samenhang te bevorderen. Onze verbindingsgroep heeft paneldiscussies over verschillende onderwerpen georganiseerd en ook is er een speciale dag gewijd aan het Europees burgerinitiatief (EBI), het ultieme EU-instrument voor directe democratie.

Als onderdeel van de week heeft het EESC ook voor de 15e keer zijn Prijs voor het maatschappelijk middenveld uitgereikt, en wel ter beloning van drie uitstekende initiatieven waarmee polarisatie in Europa wordt bestreden. De winnende projecten, gekozen uit meer dan 50 inzendingen uit 15 lidstaten, laten zien hoe omvangrijk het probleem is, maar ook hoezeer maatschappelijke actoren ervoor ijveren om het daadkrachtig aan te pakken.

Ik hoop dat de Week van het maatschappelijk middenveld van dit jaar en onze prijswinnaars zullen inspireren tot nieuw optimisme en geloof in de rol die het maatschappelijk middenveld kan spelen bij het verdedigen en bevorderen van Europese democratische waarden.

En terwijl we nog bezig zijn om de ideeën, voorstellen en conclusies van onze in maart gehouden evenementen te beoordelen, hebben we besloten om in dit aprilnummer het woord te geven aan een aantal personen die bij de Week van het maatschappelijk middenveld en YEYS betrokken waren. Ik wens u veel leesplezier.

Laurențiu Plosceanu

Vicevoorzitter voor communicatie

VOOR IN UW AGENDA

8 mei 2025

Evenement over empowerment van kwetsbare migranten

10 mei 2025

Dag van Europa 2025

22 mei 2025

Conferentie in Lissabon over de bestrijding van desinformatie door burgers

11 juni 2025

Conferentie over betaalbare energie in Europa

18-19 juni 2025

EESC-zitting

EEN VRAAG VOOR...

De versnippering van de eengemaakte markt heeft rechtstreeks gevolgen voor de kosten van levensonderhoud in de EU, waardoor veel Europeanen met armoede worden bedreigd. We hebben Emilie Prouzet, rapporteur voor het [advies](#) over dit onderwerp, gevraagd wat het EESC aanbeveelt om deze kwestie aan te pakken en een eerlijke en concurrerende eengemaakte markt tot stand te brengen.

DE PRIJS VAN EEN HAPERENDE EENGEMAAKTE MARKT IS TE HOOG

Door Emilie Prouzet

Het EESC stelt vast dat de disfuncties van de eengemaakte markt rechtstreeks gevolgen hebben voor de kosten van levensonderhoud en betreurt dat de situatie verslechtert. De kosten van levensonderhoud zijn meer dan ooit de belangrijkste zorg van onze medeburgers, vooral van jongeren. Het zwaarst getroffen zijn de 94,6 miljoen Europeanen die met armoede of sociale uitsluiting worden bedreigd.

Het IMF schat dat niet-tarifaire belemmeringen binnen de EU gelijk staan aan douanerechten van ongeveer 44 % voor goederen, wat drie keer zo hoog is als de belemmeringen tussen de Amerikaanse staten, om de thans vaak gehoorde vergelijking aan te halen. Voor de dienstenmarkt is

dit zelfs 110 %!

Veel sectoren worden hierdoor getroffen – voedsel, huisvesting, energie, gezondheidszorg, onderwijs – en er zijn verschillende Europese initiatieven op touw gezet. We moeten allemaal een extra inspanning leveren: lidstaten, particuliere marktdeelnemers en de Europese Commissie, als hoedster van de Verdragen. Ik zal nu ingaan op drie van de belangrijkste aanbevelingen in ons verslag.

Ten eerste moeten we dringend iets doen aan de territoriale leveringsbeperkingen en de nationale versnippering door particuliere marktdeelnemers, die de mededinging beperken en de prijzen voor consumenten opdrijven. Veertien miljard dollar: dat zijn de extra kosten die consumenten jaarlijks kwijt zijn, volgens een onderzoek van het GCO uit 2020. Rekening houdend met de inflatie is het logisch dat hun belangrijkste doel thans de verbetering van de eengemaakte markt is. De Commissie werkt hier voornamelijk aan via de taskforce voor de handhaving van de eengemaakte markt (SMET). Hoewel het een complex probleem is, zijn er al diverse voorstellen gedaan. We willen deze nader onderzoeken om snel vooruitgang te boeken op dit gebied.

We stellen ook voor de procedures tegen nationale regels die inbreuk maken op het EU-recht te versnellen. en de mogelijkheid te onderzoeken van voorlopige bevelen tegen duidelijke schendingen van EU-regels. We mogen niet toestaan dat er nieuwe belemmeringen worden opgeworpen. Het protectionisme van sommige lidstaten heeft rechtstreekse gevolgen. Wat te denken van medicijnen die verlopen voordat ze kunnen worden doorgestuurd naar gebieden waar ze nodig zijn?

Tot slot moeten we streven naar een evenwichtige aanpak, waarbij tegelijkertijd wordt ingezet op het voorkomen van de uitholling van hoge normen op het gebied van duurzaamheid, welzijn en arbeidsbescherming, het terugdringen van onnodige administratieve lasten en het vergemakkelijken van grensoverschrijdende handel, om een eerlijke en concurrerende eengemaakte markt te bevorderen.

EESC-lid Elena Calistru, rapporteur van het advies [De crises te boven komen – maatregelen voor een veerkrachtige, samenhangende en inclusieve Europese economie](#), schrijft over de economische noodzaak om een economie op te bouwen die personen en bedrijven beschermt tegen economische onrust en acute crises in verband met de kosten van levensonderhoud.

ECONOMISCHE VEERKRACHT: VAN CRISISMANAGEMENT TOT BESCHERMING VAN DE BURGER

Door Elena Calistru

De economische structuur van Europa is door recente crises op de proef gesteld, en de doorsnee burger kreeg het daarbij het zwaarst te verduren. Ons advies *De crises te boven komen* biedt een blauwdruk voor een economie die personen en bedrijven beschermt en hen vrijwaart van economische onrust.

Drie economische vereisten springen in het oog:

Ten eerste moeten economische prognoses veranderen van retrospectieve analyses in voorspellende maatregelen. Inflatie is eerder merkbaar aan keukentafels dan op economische dashboards. We hebben geavanceerde systemen voor vroegtijdige opsporing nodig die knelpunten in de voorziening en anomalieën in de prijstransmissie opmerken voordat die zich vertalen in torenhoge verwarmingskosten en onbetaalbare boodschappen. De huishoudens die het kwetsbaarst zijn voor economische schokken zijn ook het minst goed in staat om deze op te vangen. Om voor gerichte bescherming te zorgen moeten kwetsbaarheden daarom gedetailleerd in kaart worden gebracht.

Ten tweede moet in de begrotingscapaciteit het accent verschuiven van noodrespons naar ingebouwde stabilisatie. NextGenerationEU was indrukwekkend, maar droeg ook de sporen van improvisatie. Met permanente begrotingsstabilisatiemechanismen onder toezicht van het maatschappelijk middenveld zou een crisisrespons de mensen beschermen die het meeste risico lopen. Wanneer in de economische governance geen rekening wordt gehouden met verdelingseffecten, ondermijnen de sociale spanningen die daardoor ontstaan de veerkracht die we juist proberen op te bouwen. Sociale voorwaarden voor EU-financiering mogen niet worden gezien als bureaucratische belemmeringen – zij kunnen ervoor zorgen dat economische groei zich voor iedereen vertaalt in een betere levensstandaard.

Ten derde moet vaart worden gezet achter de marktintegratie op gebieden waar de consument er het meest baat bij heeft. Energiekosten die veel hoger liggen dan die van concurrenten zijn niet alleen macro-economische indicatoren. Ze leiden ook tot maandelijkse energiefacturen die in heel Europa zwaar

drukken op het budget van huishoudens. Strategische investeringen in grensoverschrijdende infrastructuur en integratie van de energiemarkt zijn niet alleen maar abstracte economische doelstellingen, maar betekenen ook een tastbare verlichting voor gezinnen en bedrijven die zuchten onder hoge kosten van levensonderhoud.

Economisch beleid ontwikkelen zonder inbreng van het maatschappelijk middenveld is als navigeren zonder kennis van de lokale situatie: technisch gezien mogelijk, maar praktisch gezien dom. Wanneer beleid wordt ontworpen met volledige inbreng van degenen die met de gevolgen ervan te maken krijgen, levert dat altijd veel betere resultaten op. Het gaat hier niet om raadpleging als een formaliteit, maar om het aanboren van de collectieve intelligentie van het maatschappelijk middenveld gedurende de hele beleidscyclus.

De concurrerende sociale markteconomie van Europa moet worden gemoderniseerd en niet aan haar lot worden overgelaten. Alleen mensen met weinig economische verbeeldingskracht zijn voor een keuze tussen concurrentievermogen en bescherming van de burger. De uitdagingen die ons te wachten staan vereisen institutionele creativiteit waarbij economische veerkracht en het welzijn van mensen de kern van Europa's economische governance vormen.

DE SPECIALE GAST

In het licht van het verraad door Amerika staat Europa voor een zeer duidelijke keuze: of Oekraïne nu verdedigen zoals het zichzelf zou verdedigen, of morgen Het Russische leger op zijn eigen grondgebied trotseren. Dit wordt geen eenvoudige strijd, maar een strijd is nooit op voorhand verloren. Het valt nog af te

wachten hoeveel Europeanen ons zullen blijven bijstaan, schrijft onze speciale gast, de Oekraïense journaliste Tetyana Ogarkova.

***Tetyana Ogarkov** is een Oekraïense journaliste, essayiste en literatuurwetenschapper die in Kyiv woont. Zij leidt bij het Ukraine Crisis Media Center de afdeling internationale zaken en presenteert mede de podcast "Explaining Ukraine". Zij is tevens docente aan de Mohyla-universiteit in Kyiv en doctor in de letteren bij de Université Paris-XII Val-de-Marne.*

HET OPTUIGEN VAN DE EUROPESE DEFENSIE, EEN RACE TEGEN DE KLOK

Door Tetyana Ogarkova

Begin maart dit jaar verliet ik Kyiv met een zwaar gemoed. Ik vertrok voor twee dagen naar Frankrijk om een symposium over Oekraïne bij te wonen. Daardoor miste ik een belangrijke plechtigheid in Kyiv. Een vriendin, de dichteres Svitlana Povalyaeva, hield op Maidan, het centrale plein van de hoofdstad, een herdenkingsdienst voor haar oudste zoon Vasyl, die op 28-jarige leeftijd was gesneuveld in de strijd. Zijn jongere broer Roman was al in de zomer

van 2022 gedood in de strijd voor de bevrijding van de regio Charkiv. Hij was 24 jaar oud.

Toen ik in de trein stapte, trok mijn maag samen. Mijn drie kinderen bleven thuis achter. Het was niet de eerste keer dat ik tijdens de oorlog kort naar het buitenland trok. Maar deze keer was ik vol angst.

Ik wist dat het waarschuwingssysteem van mijn telefoon bij dreigend gevaar door Russische ballistische raketten niet zou oplichten. Gedurende enkele dagen zou ik 2 000 kilometer van huis zijn, zonder informatie over de veiligheid van mijn dochters. Het was ondraaglijk.

Als het waarschuwingssysteem niet zou werken, dan was dat omdat de Verenigde Staten Oekraïne niet langer voorzagen van inlichtingen, waaronder vroegtijdige waarschuwingen voor Russische raketaanvallen. De VS hadden ook de militaire hulp opgeschort, en zelfs de reeds naar Polen verzonden uitrusting geblokkeerd.

Enkele dagen later keerde ik terug naar Oekraïne. Ondertussen hadden er onderhandelingen plaatsgevonden tussen de delegaties van Oekraïne, de VS en Saoedi-Arabië. Oekraïne was bereid tot een volledig en onmiddellijk staakt-het-vuren, als Rusland dat ook was. Donald Trump was tevreden. Oekraïne kreeg weer Amerikaanse inlichtingen, net als de militaire hulp die onder president Biden was toegezegd.

Maar het vertrouwen is weg. Als je eenmaal verraden bent, is het moeilijk om te doen alsof er niets gebeurd is.

Voelt Europa zich ook verraden? De tijd van schuilen onder de NAVO-veiligheidspaplu onder Amerikaans leiderschap is voorbij. De MAGA-aanhangers kijken weg. Zij zijn van plan de militaire en humanitaire aanwezigheid in Europa tot een minimum te beperken en brengen Rusland, de agressor, uit zijn diplomatieke en economische isolement.

Als Trump zo snel mogelijk en koste wat het kost een staakt-het-vuren in Oekraïne wil, is dat omdat hij het Oekraïense lijden van ondergeschikt belang vindt. Hij wil alleen maar de kosten voor de Amerikaanse begroting zo beperkt mogelijk houden. De VS nemen niet langer deel aan bijeenkomsten zoals die van de Ramstein-groep, en voor het lopende jaar is geen verdere militaire bijstand van de VS gepland.

Voor de Amerikaanse regering is vrede die Oekraïne betaalt met een nederlaag geen probleem. VS-gezanten Steve Witkoff en Keith Kellogg stellen voor om Oekraïne in twee of drie zones op te delen - net als Duitsland na de Tweede Wereldoorlog. Alsof Oekraïne de agressor was die de oorlog had verloren.

Maar ook Europa wordt bedreigd. Trump is van plan om het aantal Amerikaanse troepen in Europa te verminderen en eist dat elke NAVO-lidstaat 5 % van zijn bbp aan defensie besteedt, omdat hij vindt dat de verdediging van Europa een Europees probleem is.

Rusland kijkt aandachtig toe. Voor Rusland gaat van een NAVO zonder leiding van de VS geen afschrikwekkende werking uit. Hoe lang duurt het om een "Europa van defensie" op te tuigen dat zijn eigen veiligheid kan waarborgen? Als dit te abstract klinkt, probeer dan deze vraag te beantwoorden: wie in Europa zal de Baltische staten helpen verdedigen als Rusland een aanval opzet na de gezamenlijke militaire oefeningen in Belarus in september 2025?

In het licht van het Amerikaanse verraad staat Europa voor een duidelijke keuze: of nu Oekraïne verdedigen zoals het zichzelf zou verdedigen, of morgen het Russische leger op eigen grondgebied trotseren. Deze strijd wordt niet eenvoudig, maar een strijd is nooit op voorhand verloren.

Eind maart werd er een enquête gehouden in Oekraïne, waarvan de resultaten indruk op me maakten: meer dan 80 % van de Oekraïners is bereid de strijd tegen Rusland voort te zetten, ook zonder steun van de VS.

We zullen zien hoeveel Europeanen ons bij zullen staan.

NIEUWS VAN HET EESC

EESC moet zijn krachten bundelen met de Commissie om het maatschappelijk middenveld te verdedigen

In een debat met Michael McGrath, commissaris voor Democratie, Justitie, Rechtsstaat en Consumentenbescherming, waarschuwde het EESC voor de aanhoudende inspanningen om degenen die opkomen voor democratie, sociale rechtvaardigheid en grondrechten het zwijgen op te leggen, in diskrediet te brengen en te verzwakken, en verklaarde het zich bereid de krachten met de Commissie te bundelen om het maatschappelijk middenveld in Europa te beschermen en polarisatie te bestrijden.

Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) zou graag een concrete rol spelen in de toekomstige strategie van de Europese Commissie voor het maatschappelijk middenveld, die wordt opgesteld om de democratie en de ruimte voor het maatschappelijk middenveld te versterken en in de hele EU verdeelde gemeenschappen nader tot elkaar te brengen. Met de toenemende aanvallen op maatschappelijke organisaties en onafhankelijke media doet het EESC er alles aan om tegenwicht te bieden en de fundamenteën van een vrije en open samenleving te helpen beschermen.

“Het EESC blijft vastbesloten om het maatschappelijk middenveld te verdedigen, te beschermen en mondiger te maken. Als huis van het Europees maatschappelijk middenveld gaan we niet lijdzaam toekijken. Wij zullen actief tegenwicht bieden aan de pogingen om de ruimte voor het maatschappelijk middenveld te verzwakken. Wij zullen ons sterk maken voor meer steun voor en betere bescherming en meer erkenning van de bijdrage van het maatschappelijk middenveld aan de versterking van onze democratieën”, benadrukte EESC-voorzitter **Oliver Röpke** tijdens de EESC-zitting van 27 maart.

Tijdens de zitting werd met **Michael McGrath**, Europees commissaris voor Democratie, Justitie, Rechtsstaat en Consumentenbescherming, een debat op hoog niveau gehouden over het depolariseren van samenlevingen.

De heer Röpke wees erop dat ngo's en basisbewegingen steeds meer worstelen met democratische achteruitgang, restrictieve wetgeving, lastercampagnes en strategische rechtszaken die bedoeld zijn om afwijkende meningen te smoren en die deel uitmaken van meer algemene pogingen om degenen die opkomen voor democratie, sociale rechtvaardigheid en grondrechten in diskrediet te brengen en te verzwakken.

Onder verwijzing naar de recente beschuldigingen tegen milieu-ngo's door sommige leden van het Europees Parlement noemde de heer Röpke het bijzonder alarmerend dat de aanvallen niet alleen van buiten onze instellingen komen, maar in sommige gevallen ook van binnenuit.

Commissaris McGrath zei dat het EESC bij uitstek in staat is om een zeer waardevolle bijdrage te leveren aan de inspanningen van de Commissie om de democratie te versterken en verdeeldheid in de samenleving aan te pakken. Polarisation kan volgens hem het beste worden bestreden door Europeanen mondiger te maken en hun het gevoel te geven dat hun belangen behartigd worden: "Als we daarin slagen, lukt het ons ook om onze gemeenschappen, samenlevingen en de EU dichter bij elkaar te brengen. Wat we ook gaan doen, we weten dat de inbreng van maatschappelijke organisaties van cruciaal belang zal blijven."

De nieuwe EU-strategie voor het maatschappelijk middenveld, die is aangekondigd in het werkprogramma van de Commissie voor 2025, zal maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers steun en bescherming bieden en een sterkere positie geven.

Tijdens het debat ging de aandacht ook uit naar de belangrijkste bevindingen van de [EESC-week van het maatschappelijk middenveld](#) 2025, die plaatsvond onder het motto "Versterking van de cohesie en participatie in gepolariseerde samenlevingen". Sprekers waren onder meer **Brikena Xhomaqi**, covoorzitter van de verbindingsgroep, die melding maakte van de belangrijkste eisen die deze week had opgeleverd, **Richard Vaško** van de Slowaakse Debatbond, winnaar van de prijs voor het maatschappelijk middenveld, en jongerenactivist **Kristýna Bulvasová**, die de belangrijkste aanbevelingen presenteerde van het jaarlijkse jongerenevenement van het EESC: [Jouw Europa, jouw mening! \(YEYS\)](#). (Im)

Het EESC pleit voor een ambitieuzer en inclusiever werkprogramma van de EU

Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) zou graag zien dat het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2025, dat de wetgevings- en beleidsprioriteiten van de EU bevat, zich richt op economische veerkracht, sociale rechtvaardigheid en duurzaamheid. Tijdens een plenair debat met commissaris voor Economie en Productiviteit **Valdis Dombrovskis** bevestigde het EESC - dat een cruciale rol speelt bij het opstellen van het werkprogramma - dat het zijn steentje wil bijdragen aan een agenda waarmee urgente problemen kunnen worden aangepakt en tegelijkertijd wordt ingezet op een meer inclusieve en toekomstgerichte Europese Unie.

Het EESC heeft in december 2024 zijn [bijdrage aan het werkprogramma](#) van de Commissie “Samen vooruit: Een sterkere, eenvoudigere en snellere Unie” gepresenteerd, waarin het een doortastende aanpak van de economische en geopolitieke uitdagingen van de EU bepleit. Elk jaar tracht het EESC aan de hand van uitgebreide raadplegingen en aanbevelingen nuance aan te brengen in het [werkprogramma](#), zodat de belangen van de Europese burgers en bedrijven zo goed mogelijk worden behartigd.

EESC-voorzitter **Oliver Röpke** betoonde zich ingenomen met de goede samenwerking met de Europese Commissie. Hij erkende dat de Commissie haar beste beentje voorzet, maar drong aan op een ambitieuzere en inclusievere aanpak. “We blijven ons inzetten voor beleid dat economische stabiliteit, sociale rechtvaardigheid en democratische waarden bevordert”, zo zei Oliver Röpke.

Commissaris **Dombrovskis** bevestigde dat het werkprogramma van de Commissie voor de komende vijf jaar gericht is op het stimuleren van het economisch concurrentievermogen en de veiligheid. “Maatregelen om de bureaucratisch rompslomp terug te dringen zijn een belangrijke bouwsteen van een concurrerende Europa. Met onze vereenvoudigingsagenda willen we onze economische, sociale, milieu- en veiligheidsdoelstellingen dichterbij brengen – het is niet de bedoeling dat de regels het lastiger maken de doelstellingen te bereiken”, aldus de commissaris.

Kernprioriteiten voor 2025

Economische groei en concurrentievermogen

Het werkprogramma is gericht op structurele hervormingen, het nieuwe meerjarig financieel kader (MFK) en sterkere kapitaalmarkten. Het EESC pleit voor een bredere benadering van economische veerkracht, waarbij de trage groei, de crisis in verband met de kosten van levensonderhoud en de toenemende geopolitieke onzekerheid worden aangepakt.

Niet alleen minder maar ook slimmere regelgeving

Het EESC steunt de toezegging van de Commissie om de administratieve lasten te verminderen, maar waarschuwt dat met de vereenvoudiging van de regelgeving niet mag worden gemorreld aan de sociale bescherming of de milieunormen.

Stimuleren van innovatie en investeringen

Digitale netwerken, AI en kwantumtechnologieën staan centraal in het werkprogramma, dat prioriteit geeft aan het technologische leiderschap van de EU. Het EESC verzoekt de Commissie met klem de voorwaarden te scheppen om de uitstroom van kapitaal te voorkomen en langetermijninvesteringen in Europa te bevorderen.

Een eerlijker en groener Europa

Het werkprogramma richt zich op de aanpak van uitdagingen zoals het tekort aan vaardigheden, voedselzekerheid en duurzame financiering, om zo de sociale en ecologische duurzaamheid te versterken. Het EESC onderstreept het belang van beleid ter bevordering van de sociale cohesie en een rechtvaardige digitale transitie.

Voorbereiding op uitbreidingen en de toekomst

Nu de EU zich opmaakt voor een mogelijke uitbreiding na 2028 zijn in het werkprogramma plannen voor financiële en politieke stabiliteit opgenomen. Om ervoor te zorgen dat het beleid tegemoetkomt aan de behoeften van alle Europeanen dringt het EESC erop aan dat het standpunt van het maatschappelijk middenveld in aanmerking wordt genomen. (tk)

De nieuwe visie van de EU voor landbouw is een bemoedigende stap ter bescherming van landbouwers

Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) is ingenomen met de nieuwe [visie voor landbouw en voedsel](#) van de Europese Commissie, een routekaart voor hervormingen om de positie van landbouwers te versterken en duurzame voedselsystemen op te bouwen. Het EESC dringt wel aan op meer ambitie in het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB).

De visie, die tijdens de EESC-zitting van 27 maart is besproken, omvat maatregelen om de onderhandelingspositie van landbouwers te versterken, de toeleveringsketen transparanter te maken en de dialoog over voedselbeleid te verbeteren. **Christophe Hansen**, EU-commissaris voor Landbouw, beschreef de visie als een “gerichte reactie op oproepen om de agrovoedingssector concurrerend, eerlijk en veerkrachtig te maken” en benadrukte het belang van nauwe samenwerking met alle stakeholders, waaronder ook het maatschappelijk middenveld.

EESC-voorzitter **Oliver Röpké** wees erop dat veel prioriteiten van het EESC in de visie zijn terug te vinden. “De Commissie erkent de cruciale bijdrage die alle actoren in de agrovoedingssector leveren aan duurzaamheid en concurrentievermogen,” zei hij, waarbij hij aantekende dat de aanbevelingen van het EESC op sommige gebieden verder gingen dan de voorstellen van de Commissie.

EESC-leden toonden zich ingenomen met initiatieven om de positie van producenten in onderhandelingen en contracten te versterken. “Schriftelijke contracten met heronderhandelingsclausules zullen voor veel meer transparantie en een veel betere onderhandelingspositie van landbouwers zorgen”, aldus **Stoyan Tchoukanov**, rapporteur van het EESC-advies [Wijziging van de verordening gemeenschappelijke marktordening \(GMO\)](#) over de versterking van de positie van producenten bij het onderhandelen over en het sluiten van contracten.

De Commissie wil ook de samenwerking in het hele voedselsysteem verbeteren en duurzame productie en gezondere voeding bevorderen. **Emilie Prouzet**, rapporteur van het EESC-advies [Nieuwe regels voor grensoverschrijdende handhaving tegen oneerlijke handelspraktijken](#), beschouwt dit als een eerste stap om landbouwers te ondersteunen en tegelijkertijd rechtsonzekerheid te voorkomen.

In de visie legt de Commissie zich vast op een nieuw EU-breed systeem voor risico- en crisisbeheer, wat aansluit bij het pleidooi van het EESC voor krachtigere instrumenten om op schokken voor het milieu, de markt en het klimaat te reageren. Ook wordt een strategie voor generatievernieuwing verwacht die jonge landbouwers moet helpen met toegang tot grond, het verwerven van investeringsvaardigheden en

plattelandsinfrastructuur.

Ondanks brede steun blijven er punten van zorg. Deelnemers aan het debat wezen erop dat er moeilijk over de hervorming van het GLB in de periode na 2027 valt te discussiëren als er geen duidelijkheid is over de volgende EU-begroting. Het EESC dringt er verder op aan om strenger de hand te houden aan sociale conditionaliteiten en waarschuwt dat zaken als marktconcentratie en financiële speculatie, die van invloed zijn op de voedselprijzen, onvoldoende aan bod komen in de visie.

Eens te meer wees het EESC op de cruciale rol die het vervult bij het omzetten van de visie van de Commissie in beleid. Het belooft te blijven samenwerken om ervoor te zorgen dat de belangen van landbouwers, producenten, werknemers en consumenten worden behartigd bij het werken aan de toekomst van de landbouw in de EU. (ks)

Kan het Europees oceaanpact een duurzame blauwe economie tot stand brengen?

Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) heeft zijn steun betuigd voor het Europees oceaanpact, en dringt er bij de Europese Commissie op aan ervoor te zorgen dat het hierbij om een robuust actiekader gaat, niet zomaar om een

intentieverklaring.

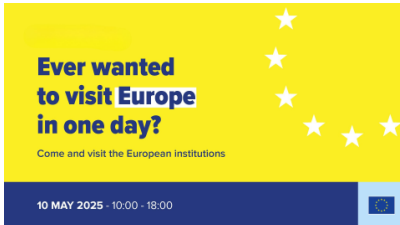
Volgens het EESC moet het pact in overeenstemming zijn met bestaand EU-beleid zoals de Green Deal, de strategie voor de blauwe economie en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen, waarbij er een evenwicht moet worden gevonden tussen economische groei, milieubescherming en sociale rechtvaardigheid.

Klimaatverandering, vervuiling en overbevissing brengen oceanen en kustgemeenschappen in gevaar. Het pact heeft tot doel de governance te verbeteren, innovatie te stimuleren en een duurzame blauwe economie te bevorderen. Uit een recente openbare raadpleging en bijdragen van het maatschappelijk middenveld blijkt dat er steeds meer steun is voor doortastende, inclusieve maatregelen.

Javier Garat Pérez, rapporteur voor het advies: “Kustgemeenschappen in Europa worden geconfronteerd met een aantal onderling samenhangende economische, sociale en milieu-uitdagingen. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, moeten we een duurzame en concurrerende blauwe economie (met inbegrip van visserij en aquacultuur) bevorderen, gezonde, veerkrachtige en productieve oceanen in stand houden en werken aan een alomvattende agenda voor kennis, onderzoek, innovatie en investeringen op marien gebied.”

Het EESC pleit voor gestroomlijnde governance tussen EU-agentschappen, een betere maritieme planning en investeringen in onderzoek via programma's als Horizon Europa. Het pleit ook voor een actieplan voor “blauw” voedsel, duurzame scheepsbouw en een rechtvaardige transitie voor werknemers in de maritieme sector. Steun voor het kusterfgoed en jongerenbetrokkenheid zijn van essentieel belang.

Voor het welslagen van het pact zijn een sterke politieke wil, adequate financiering en verantwoordingsplicht nodig. Als een en ander juist wordt aangepakt, kan Europa zich positioneren als wereldleider op het gebied van oceaanduurzaamheid, waardoor het voor zowel ecologische veerkracht als economische kansen kan zorgen. (ks)

Tijdens de Dag van Europa zwaaien we onze deuren open en heten je van harte welkom!

Bezoek op 10 mei het Europees Economisch en Sociaal Comité in het Jacques Delors-gebouw, Belliardstraat 99 in 1040 Brussel. Daar bevindt zich het kloppende hart van het Europese

maatschappelijk middenveld.

Dit jaar is de Dag van Europa heel bijzonder omdat we de **75e verjaardag van de Schuman-verklaring** vieren, die de historische grondslag vormt van de Europese eenheid en samenwerking. Ter gelegenheid van deze gedenkwaardige gebeurtenis opent het EESC zijn deuren voor een hele dag vol interactieve, leerzame en leuke activiteiten en ontdekkingen.

Zowel mensen met interesse voor politiek als nieuwsgierige kinderen zullen aan hun trekken komen.

Stempels verzamelen tijdens de ontdekkingstocht door het EESC:

- Voer ludieke opdrachten uit bij onze **stands**.
- Bij elke stand kun je een stempel verzamelen voor je stempelkaart.
- Lever je volle stempelkaart in en **ontvang een speciale beloning!**

Mis de kans niet om EESC-voorzitter Oliver Röpke te ontmoeten en een praatje met hem te maken bij een van de stands!

Hij zal aanwezig zijn om bezoekers te verwelkomen, vragen te beantwoorden en zijn visie op het Europese maatschappelijk middenveld te delen - een unieke kans voor een persoonlijke ontmoeting met de EESC-voorzitter.

En er zijn nog meer leuke activiteiten:

- een karikaturist die je **portret** tekent;
- een **speelhoek** voor kinderen;
- een te gekke **fotoautomaat**;
- een **rad van fortuin** met verrassingen;
- en een **stemsimulatie** waar je kunt stemmen als een EESC-lid!

Ontdek hoe onze **afdelingen en groepen** helpen om het beleid en de waarden van de EU vorm te geven.

We willen vieren wat Europa verenigt. Kom alleen of neem je vrienden of familie mee - maar DIT MAG JE NIET MISSEN!

Dit is meer dan zomaar een uitstapje: wees nieuwsgierig en laat je inspireren!

Meer informatie over alle EESC-activiteiten op de Dag van Europa vind je hier: [Kom naar de Dag van Europa op 10 mei! EESC](#)

#EuropeDay (kk)

[Noteer in uw agenda: in juni vindt de Groene week van de EU plaats in Brussel](#)

De Groene week van de EU van 3-5 juni staat in het teken van een schoon, concurrerend en circulair Europa.

Het [Europees stakeholdersplatform voor de circulaire economie \(ECESP\)](#), een vlaggenschipinitiatief van het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) en de Europese Commissie, is er trots op medeorganisator te zijn van de [Groene week van de EU 2025](#), waarin circulaire oplossingen voor een concurrerende EU centraal staan. Tijdens de conferentie van dit

jaar wordt onderzocht hoe de circulaire economie kan zorgen voor een duurzaam concurrentievermogen, minder afval en meer innovatie. Voor 3 en 4 juni staan debatten op hoog niveau over de beleidsaspecten van de circulaire economie gepland. Op 5 juni volgen diepgaande discussies met belanghebbenden over hoe de circulaire economie kan bijdragen aan een hulpbronnefficiënt en concurrerend Europa.

Tijdens dit evenement zal ook verslag worden gedaan van de [dialoog met belanghebbenden](#) die op 10 april plaatsvond bij het EESC. Dit “opwarmingsevenement” voor de conferentie bood belanghebbenden de gelegenheid om levendige discussies te voeren over de Clean Industrial Deal, de strategie voor de bio-economie en de komende wetgeving op het gebied van de circulaire economie.

U kunt zich [hier](#) inschrijven voor de conferentie van de Groene week van de EU. (ac)

NIEUWS VAN DE GROEPEN

Europa heeft financiële macht nodig om zijn ambities waar te maken

Door Antonio García Del Riego, lid van de groep Werkgevers van het EESC

Met de historische uitdagingen van vandaag de dag — de groene transitie, de oorlog aan zijn voordeur en de toenemende wereldwijde concurrentie — bevindt Europa zich op een keerpunt. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden is er meer nodig dan beleidsverklaringen, namelijk geld en het vermogen het te mobiliseren, te kanaliseren en te vermenigvuldigen. Kortom, Europa heeft een sterk, concurrerend en autonoom financieel stelsel nodig. Helaas schittert dat door afwezigheid.

Financiering is de bloedsomloop van alle moderne economieën. Voor elke nieuwe fabriek, elektrische auto, uitbreiding van een ziekenhuis of start-up voor schone technologie is iemand nodig die het risico neemt om zo'n project te financieren. En in Europa is die "iemand" vaak een bank. Kleine en middelgrote ondernemingen, die 99 % van de bedrijven in de EU uitmaken, zijn zeer sterk aangewezen op bankkredieten om te groeien, te investeren en te exporteren. Toch lopen juist de instellingen die de kern van ons financiële ecosysteem vormen het risico te worden weggeconcentreerd en onder de regeldruk te bezwijken.

Europa spreekt vaak van "strategische autonomie" op het gebied van energie, defensie en digitale infrastructuur, maar zelden van financiële autonomie. Dat zou wel moeten.

Vandaag de dag is het investeringsbankieren in Europa voor ruim 60 % in handen van slechts vier Amerikaanse banken. De komende Bazel IV-regels zullen volledig worden toegepast in de EU, maar niet in de VS, het VK of Japan. Door deze asymmetrie hebben Europese banken een concurrentienadeel. Als we willen dat Europese banken de dubbele transitie financieren en strategische sectoren ondersteunen, moeten zij **op voet van gelijkheid kunnen concurreren**.

De **kapitaalmarktenunie** moet de fase van mooie woorden achter zich laten en een ware eengemaakte markt voor spaargeld en investeringen worden. Daarvoor hebben we **slimme, proportionele en faciliterende regelgeving** nodig die de stabiliteit en de consument beschermt, maar ook **een impuls geeft aan groei en concurrentievermogen**. Dat betekent:

- proportionaliteit;
- technologische neutraliteit; en
- resultaatgerichte regels.

Europa kan zich geen naïeve houding veroorloven. In een wereld die steeds meer het stempel draagt van machtspolitiek en economische blokken, **staat financiële kracht garant voor soevereiniteit**. De Verenigde Staten en China begrijpen dit. Dat moeten wij ook doen.

Tarieven, desinformatie en chaos: wat kan Europa nog verwachten?

door de groep Werknemers van het EESC

“De leugen is gebaseerd op de overtuiging dat je de waarheid kent. Om onzin te verkondigen is zo’n overtuiging niet nodig.” Het essay “On Bullshit” van filosoof Harry G. Frankfurt, waaruit dit citaat afkomstig is, lijkt bijzonder actueel na de zogenaamde “Liberation Day” die gisteren in Washington werd uitgeroepen.

Op 2 april kondigde de Amerikaanse president een algemene invoerheffing van 10 % aan voor alle landen en specifieke tarieven voor de “ergste overtreders”. Er werd een tekstbord met zulke overtreders getoond, met cijfers voor “wederkerige tarieven”, waaronder 20 % voor de EU. Het feit dat deze cijfers grotendeels uit de lucht gegrepen zijn en [zeker niet overeenkomen met een correcte definitie van wederkerige tarieven](#) vormde voor de president geen punt. Net zoals het feit dat, rekening houdend met [het tekort van de EU in de handel in diensten, de totale handel tussen de twee economieën bijna in evenwicht is](#). Maar waarom zou hij zich aan de feiten moeten houden?

Wat kunnen de burgers verwachten, nu er een nieuwe handelsoorlog losbarst op basis van onzinnige beslissingen? Stijgende inflatie, onzekerheid op de markten en zware klappen voor de Europese industrie. Of dit alles in het voordeel van de Amerikaanse werknemers speelt, valt nog te bezien.

Afgezien van de tarievenkwestie moet de EU de werknemers en banen in Europa beschermen en de eerste gevolgen opvangen, die niet alleen te wijten zijn aan de tarieven zelf, maar ook aan de onzekerheid die het gevolg is van willekeur. Dit betekent dat we onze binnenlandse vraag nieuw leven moeten inblazen en ervoor moeten zorgen dat welvaart wordt herverdeeld en effectief wordt gebruikt.

Het betekent ook dat we onze belangrijkste industrieën moeten beschermen en erin moeten investeren, onze energiebronnen moeten diversifiëren, de crisis in verband met de kosten van levensonderhoud moeten aanpakken en de EU moeten hervormen met het oog op een doeltreffende besluitvorming. Alleen een sterke en veerkrachtige samenleving kan voorkomen dat Trump steeds meer navolgers vindt op het Europese continent. De sociale partners spelen een cruciale rol in zo’n samenleving. Niet voor niets zijn de vakbonden de gezworen vijanden van het duo Musk-Trump.

Europese socialebeschermingsstelsels onder druk: Poverty Watch Report 2024 legt grote uitdagingen bloot

door de EESC-groep Maatschappelijke Organisaties

Op 8 april maakte het Europees Netwerk Armoedebestrijding (EAPN) zijn meest recente [Poverty Watch Report](#) bekend, met als titel “Towards a systematic approach to social protection”.

In dit verslag, dat voor het eerst tijdens een gezamenlijk met de groep Maatschappelijke Organisaties van het EESC in Brussel georganiseerd [evenement](#) werd gepresenteerd, wordt ingegaan op de uitdagingen die moeten worden overwonnen om te zorgen voor sterke en veerkrachtige socialebeschermingsstelsels. In de huidige context is dit des te relevanter, nu de welvaartsstaten in de EU te kampen hebben met toenemende financiële beperkingen als gevolg van nationale uitgavenbeperkingen en stijgende uitgaven voor defensie en veiligheid.

Het verslag, dat is gebaseerd op de bevindingen van 19 nationale organisaties die lid zijn van het EAPN, toont aan dat een systemische aanpak van brede en doeltreffende sociale bescherming beleid vereist dat is ingebed in geïntegreerde langetermijnstrategieën die de economische, de sociale en de milieudimensie op elkaar afstemmen. Dit beleid moet gebaseerd zijn op solide gegevens en de betekenisvolle deelname van mensen die in armoede leven.

Nationale EAPN-netwerken uiten hun bezorgdheid over bezuinigingen op sociale uitgaven. Bovendien blijven indicatoren zoals de hoge niveaus van niet-opname van uitkeringen zorgen baren over de efficiëntie van beleidsmaatregelen die er niet in slagen diegenen te bereiken die uitkeringen nodig hebben en ervoor in aanmerking komen.

Volgens het verslag is er niet adequaat gereageerd op een snel veranderende wereld die gekenmerkt wordt door digitalisering, oorlog, vergrijzing en klimaatverandering, waardoor er opnieuw behoefte is aan een systeembenadering van sociaal beleid.

Juliana Wahlgren, directeur van het EAPN, benadrukt de urgentie van deze kwestie: “De EU moet de welvaartsstaat beschermen en prioriteit geven aan sociale uitgaven. Daartoe bevat het Poverty Watch-verslag aanbevelingen over onder meer het minimuminkomen, de huisvestingscrisis en de energietransitie. Efficiëntie en doelmatigheid zijn van essentieel belang. Volgend jaar zal de Europese Commissie de EU-strategie voor armoedebestrijding lanceren, maar deze kan alleen slagen als de lidstaten sociale bescherming werkelijk op integrale wijze benaderen. Aangezien meer dan 20 % van de EU-bevolking het risico loopt op armoede mag het beleid niet langer versnipperd zijn: sociale bescherming moet robuust, gecoördineerd en doeltreffend zijn.”

Séamus Boland, voorzitter van de EESC-groep Maatschappelijke Organisaties: “Het uitbannen van armoede vereist een niet-aflatende inzet van alle lidstaten. Armoede is in de EU vaak intergenerationeel van aard en kan met name kinderen en ouderen hard treffen. Op het gebied van onderwijs, huisvesting en hoge energieprijzen moeten speciale maatregelen worden genomen om de zwakke punten van het armoedebestrijdingsbeleid aan te pakken. Anders zal de EU als politieke entiteit moeite hebben om het vertrouwen van haar burgers te behouden.”

Krzysztof Balon, vicevoorzitter van de groep Maatschappelijke Organisaties en rapporteur voor het [EESC-advies](#) over de allereerste EU-strategie voor armoedebestrijding, aangekondigd in de [politieke beleidslijnen voor de Europese Commissie 2024-2029](#): “Een doeltreffende EU-strategie voor armoedebestrijding moet voortbouwen op de ervaringen van mensen in armoede en tegemoetkomen aan hun behoeften. Ook moet deze strategie maatschappelijke organisaties ondersteunen en hen betrekken bij het ontwerpen en uitvoeren van adequate projecten en maatregelen ter bestrijding van sociale uitsluiting.”

Het advies van het EESC zal worden behandeld tijdens de [zitting](#) op 16 en 17 maart.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

Week van het maatschappelijk middenveld 2025: het maatschappelijk middenveld is cruciaal om polarisatie in Europa tegen te gaan

Maatschappelijke organisaties kunnen de cohesie versterken en polarisatie in de samenleving bestrijden; zij beschikken over de kracht en de wil om de ruimte voor het maatschappelijk middenveld en de democratie te beschermen. **Dit was de belangrijkste boodschap van de tweede editie van de Week van het maatschappelijk middenveld, een door het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) georganiseerd evenement waarin dit jaar de alarmerende trend van wijdverspreide polarisatie in de samenlevingen van de EU werd besproken.**

Meer dan 800 mensen, onder wie vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, ngo's en jongerengroepen, alsook belanghebbenden en journalisten, zijn bij het EESC tijdens de van 17 tot en met 20 maart gehouden [Week van het maatschappelijk middenveld](#) bijeengekomen om van gedachten te wisselen en te bespreken hoe de cohesie en participatie in gepolariseerde samenlevingen kunnen worden versterkt.

Er zijn in deze Week van het maatschappelijk middenveld 14 vergadersessies gehouden, georganiseerd door leden van de EESC-verbindingsgroep en partners van de Dag van het Europees burgerinitiatief (EBI); ook werd de EESC-prijs voor het maatschappelijk middenveld uitgereikt. De deelnemers hebben een uitgebreid pakket opgesteld van [uitvoerbare stappen en essentiële vereisten](#) voor hechtere samenlevingen. Zo achten zij het onder meer zaak om:

- de cohesie te stimuleren via onderwijs en cultuur;
- te zorgen voor betaalbare en duurzame huisvesting;
- de publieke inspraak te vergroten via het EBI;
- werk te maken van een inclusieve rechtvaardige transitie en groene en blauwe groei;
- een robuuste Europese strategie voor het maatschappelijk middenveld te ontwikkelen;
- de steun en financiering voor maatschappelijke organisaties te versterken;
- jongeren te betrekken bij het vormgeven van een sterker, veerkrachtiger Europa;
- innovatie en technologie in het algemeen belang te bevorderen.

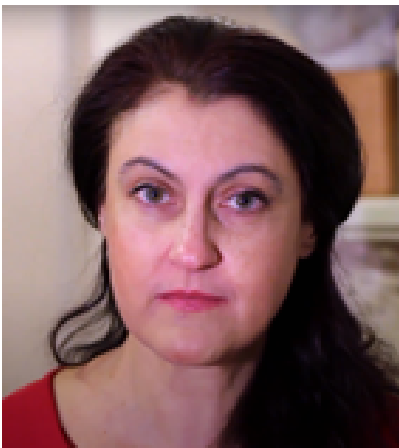
Tijdens de slotzitting zei EESC-voorzitter **Oliver Röpké**: “Nu we aan het eind zijn gekomen van deze tweede editie van de Week van het maatschappelijk middenveld wil ik benadrukken dat de energie, veerkracht en inzet van maatschappelijke actoren uit heel Europa mij zeer inspireren. Tijdens deze week is duidelijk

gebleken dat als het maatschappelijk middenveld de handen ineenslaat, we tot oplossingen kunnen komen waarmee we onze democratie versterken, de sociale cohesie bevorderen en we een Europa tot stand kunnen brengen dat echt werkt voor zijn burgers.”

Henna Virkkunen, uitvoerend vicevoorzitter van de Europese Commissie, bevoegd voor Technologische Soevereiniteit, Veiligheid en Democratie, wees erop dat maatschappelijke organisaties een cruciale rol spelen om samenlevingen de weg te wijzen op basis van de Europese kernwaarden.

Victor Negrescu, vicevoorzitter van het Europees Parlement, deed een krachtige oproep tot actie. Hij vroeg maatschappelijke organisaties hun kracht te tonen en te reageren op agressieve retoriek: “We hebben een sterk maatschappelijk middenveld en een echt partnerschap tussen het maatschappelijk middenveld en besluitvormers nodig om samen te bouwen aan een hechte samenleving waarin we het leven van mensen positief beïnvloeden”.

Vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties benadrukten dat maatschappelijke organisaties meer zijn dan dienstverleners; ze vormen een essentieel onderdeel van democratie en participatie. **Nataša Vučković**, secretaris-generaal van het Servische Centre for Democracy Foundation, zei optimistisch te zijn dat het maatschappelijk middenveld, zowel in de EU als in kandidaat-lidstaten, er in belangrijke mate toe kan bijdragen om de onderliggende oorzaken en de verspreiding van antidemocratische en anti-Europese narratieven te bestrijden, bijvoorbeeld door de Europese Unie doorgrondelijk te maken en ervoor te zorgen dat alle burgers in hun dagelijks leven van de voordelen van de EU profiteren. (at)

Wat er aan de hand is met Europa: precariteit en onzekerheid als het nieuwe normaal

Onze samenlevingen worden verteerd door een onzichtbare ziekte: alomtegenwoordige precariteit. Daarbij voelen mensen zich ten diepste onmachtig en overgeleverd aan de willekeur van krachten waar zij geen grip op hebben, aldus Albena Azmanova, hoogleraar en bekroond auteur, die tijdens de EESC-week van het maatschappelijk middenveld een krachtige keynotespeech heeft gehouden. In dit interview voor EESC Info ontvouwt zij de belangrijkste oorzaken van deze epidemie, waaronder de neiging om prioriteit te geven aan gelijkheid boven economische

stabiliteit.

In uw keynotespeech tijdens de Week van het maatschappelijk middenveld sprak u over precariteit als een epidemie die ten grondslag ligt aan de afname van politieke vrijheden. U beschreef precariteit als een onzichtbare ziekte die ons tot waanzin drijft. Kunt u ons nader uitleggen wat u bedoelt met “epidemie van precariteit”? Hoe ontstaat deze epidemie?

Mensen raken steeds meer gefrustreerd en in welvarende samenlevingen neemt het aantal sterfgevallen als gevolg van wanhoop – met name zelfdoding op het werk – toe. Onder deze pijnlijke top gaat een enorme,

maar verder onzichtbare ijsberg van precariteit schuil, gevormd doordat onze bestaanszekerheid op losse schroeven is komen te staan. Het is niet alleen zo dat mensen buiten zichzelf zijn en dat het vertrouwen in politieke instellingen afneemt, al krijgen we dat vaak te horen. Wantrouwen kan gezond zijn: mensen gaan dan verantwoordingsplicht eisen. Woede kan productief uitpakken door de strijd om rechtvaardigheid te laten ontbranden en een zinvolle transitie in gang te zetten.

De ziekte waaraan onze samenlevingen nu lijden – die ik in mijn werk bespreek als “alomtegenwoordige precariteit” – is anders. Het is een bijzondere vorm van onzekerheid, een acute *onmacht* omdat mensen het gevoel hebben dat zij zijn overgeleverd aan de willekeur van krachten waar zij geen grip op hebben.

Als individu ervaren we precariteit als het *onvermogen* om fundamentele levensstaken te vervullen. Door dat gevoel van onvermogen word je bang dat je het niet gaat redden, dat je gaat verliezen wat je hebt – je baan, je spaargeld, je prestatievermogen, je gezondheid. Het probleem zit hem dus niet zozeer in armoede of ongelijkheid, maar in het ervaren of verwachten van verlies, in de angst dat je het niet gaat redden. Dat is hoe mensen precariteit ervaren.

Samenlevingen ervaren precariteit als het onvermogen om zichzelf te besturen en met tegenslag om te gaan. Neem de COVID-19-pandemie. Hoe was het mogelijk dat onze rijke, wetenschappelijk briljante en institutioneel ontwikkelde samenlevingen een volksgezondheidsprobleem, veroorzaakt door een virus dat noch volledig onbekend noch al te dodelijk was, konden laten uitgroeien tot een ernstige gezondheids crisis en vervolgens een economische en sociale crisis? Het antwoord is dat onze regeringen het mes hadden gezet in overheidsinvesteringen, ook op het gebied van de gezondheidszorg.

Er is nog een ander kenmerk: precariteit ontstaat als gevolg van *specifieke beleidsmaatregelen*, door de neoliberale combinatie van vrije markten en open economieën waar besluiten worden gemaakt op basis van winstgevendheid. Om het concurrentievermogen van de lidstaten of de EU op de wereldmarkt veilig te stellen, in een mondiale wedloop om winst, hebben centrumlinkse en centrumrechtse elites in allerijl zowel de werkzekerheid uitgehold (zodat bedrijven de nodige flexibiliteit kregen om concurrerend te kunnen zijn) als het mes gezet in de uitgaven voor openbare diensten. Dit betekende dat iedereen meer verantwoordelijkheden kreeg, maar minder middelen om zich daarvan te kwijten. We worden gevraagd om meer te doen met minder.

Een voorbeeld: de Europese Commissie vraagt de lidstaten zich meer in te spannen voor sociale rechtvaardigheid, maar verlangt ook dat zij hun uitgaven beperken. Deze discrepantie tussen almaar toenemende verantwoordelijkheden en almaar afnemende middelen leidt tot een gevoel van onzekerheid waarbij we ons afvragen of we de situatie wel aankunnen. We hebben het niet over het gezonde soort onzekerheid die ons stimuleert om ons in de wijde wereld te begeven, onze opties te overwegen, risico's te nemen of onszelf te bewijzen. Hier gaat het om een giftige angst, de angst dat de grond onder je voeten wegzinkt en er een duistere toekomst in het verschiet ligt.

Wat is volgens u de oorzaak van de opkomst van autoritaire leiders en rechtse partijen? Hoe kijkt u aan tegen de democratische vrijheden en de eerbiediging van de kernwaarden van de EU in Europa ?

De groeiende steun voor rechtse autoritaire leiders en partijen is het gevolg van *politiek gegenereerde precariteit*. Mensen voelen zich onzeker en hebben dus behoefte aan zekerheid en stabiliteit; zij voelen zich onmachtig en vestigen hun hoop dus op sterke leiders die met ijzeren vuist onmiddellijk voor stabiliteit zullen zorgen. Die leiders verhogen bijvoorbeeld de militaire uitgaven en versterken de macht van de politie – zoals

ook de EU nu op het punt staat te doen.

De fundamenteën van dit alles werden eerder gelegd door middenpartijen, die onze samenlevingen om neoliberale redenen precairder maakten. Mijns inziens draagt centrumlinks een bijzondere verantwoordelijkheid voor deze trieste situatie. Hoewel de sociale democratie zelf zegt op te komen voor gerechtigheid, lag de nadruk daarbij op het bestrijden van één vorm van onrechtvaardigheid: ongelijkheid. Maar wat mensen eigenlijk verlangen, is economische stabiliteit: het vermogen om hun leven in eigen hand te hebben en hun toekomst te plannen.

Ga maar na: we zouden samenlevingen kunnen hebben waarin perfecte gelijkheid heerst, maar die tegelijkertijd uiterst precair zijn. Dat zou ik bepaald geen florerende samenleving noemen. Bovendien zijn mensen er niet noodzakelijkerwijze op gebrand om ongelijkheid uit te roeien als dat betekent dat ze worden behandeld als verliezers die door middel van enige herverdeling gecompenseerd (en vernederd) worden: wat ze vooral niet willen, is verliezer zijn.

In uw toespraak sprak u ook over de “Olympische Spelen van het slachtofferschap”. Kunt u beschrijven wat dat is en waarom we dat niet moeten willen?

Pakweg de afgelopen vijftig jaar heeft de strijd tegen discriminatie de vorm gekregen van identiteitspolitiek. Groepen die van oudsher werden gediscrimineerd, werden behandeld als “beschermden minderheden”, waarbij zij door middel van positieve actie zoals gerichte bevorderingen en quotaregelingen een hogere status kregen. Wanneer dit gebeurt in een context van alomtegenwoordige precariteit, waarbij goede banen en andere hulpbronnen schaars zijn, gaan deze beschermde groepen de concurrentie om deze beperkte middelen aan. In een dergelijk klimaat wordt slachtofferschap een soort troefkaart: hoe groter het vermeende slachtofferschap, hoe groter de aanspraak op bescherming.

Enerzijds zorgt dit voor vijandigheid tussen de concurrerende groepen, waardoor de solidariteit wordt uitgehold. Anderzijds blijven ze slachtoffers en kunnen ze dus nooit echte winnaars worden. Dat ze slachtoffer zijn en lijden onder discriminatie is voor hen immers precies de reden om aanspraak op bescherming te maken. De enige winnaars van deze lelijke strijd om toegang tot hulpbronnen en speciale bescherming zijn de elites die grootmoedig de beschermheer uithangen. Het eindresultaat is dat onmachtige groepen elkaar als vijanden bevechten, waardoor hun patronen, de politieke elites, alleen maar meer macht naar zich toetrekken.

Waarom is het maatschappelijk middenveld, gezien dit alles, zo belangrijk voor de instandhouding van de democratie en de burgerlijke vrijheden die velen van ons als vanzelfsprekend beschouwen? Waarom is het maatschappelijk middenveld het tegengif tegen machtsmisbruik en waarom zijn democratische verkiezingen dat niet?

Wanneer we stemmen, doen we dat in ons eentje. We hebben acute gevoelens van onmacht en frustratie door onveiligheid, en door onze stem uit te brengen geven we uiting aan deze onrust. Vandaar dat reactionaire partijen in opkomst zijn bij vrije en eerlijke verkiezingen. Het maatschappelijk middenveld opereert vanuit een andere logica en beschikt over een speciale energiebron: saamhorigheid. Als we, verenigd door de banden van een gemeenschappelijke zaak, samen met anderen zijn, staan we niet alleen, voelen we ons minder kwetsbaar, minder onmachtig, omdat we kunnen vertrouwen op de steun van onze medestanders. Wanneer de situatie minder precair is geworden, valt de angst weg en kunnen we vooruitdenken, kunnen we grootse plannen maken.

Albena Azmanova is hoogleraar politieke en sociale wetenschappen aan City St George's, Universiteit van Londen, en mederedacteur van het tijdschrift *Emancipations*. Haar jongste boek, *Capitalism on Edge* (2020), won vele prijzen, waaronder de Michael Harrington-boekenprijs, die de American Political Science Association toekent aan "een uitstekend werk dat laat zien hoe eruditie ingezet kan worden in de strijd voor een betere wereld".

Het belang van kritisch denken

“We leren onze leerlingen dat feiten gecheckt moeten worden, maar ook dat we meningen respectvol moeten bespreken. Echt kritisch denken houdt in dat we eerbied hebben voor een veelvoud aan meningen”, aldus Richard Vaško van de Slowaakse Debatbond (SDA), winnaar van de EESC-prijs voor het

maatschappelijk middenveld, die dit jaar in het teken stond van de bestrijding van polarisatie. Richard, die met zijn Critical Thinking Olympiad de eerste prijs won, vertelt over zijn project en waarom het aanleren van kritisch denken van cruciaal belang is in de huidige gepolariseerde wereld vol desinformatie.

Kunt u beschrijven hoe een spel of ronde van de Critical Thinking Olympiad verloopt? Kunt u een voorbeeld geven van een opgave of vraag?

Tijdens de rondes van de Critical Thinking Olympiad die op scholen en op regionaal niveau worden gehouden, krijgen leerlingen één tot twee uur de tijd om een aantal opgaven op te lossen. Daarbij hebben ze volledige toegang tot internet en tot online-instrumenten om feiten te checken. Ze worden getest op mediawijsheid, het opsporen van manipulatie en vooringenomenheid, het interpreteren van gegevens en studies, het vaststellen van logische denkfouten en het formuleren van hun eigen argumenten.

Zo moesten de leerlingen in een recente ronde een betoog schrijven over de vraag of er bewakingscamera's op school moeten komen om de veiligheid te vergroten — iets waar momenteel veel over te doen is in Slowakije. Bij een andere opgave moesten ze een viraal gegane [TikTok-video](#) analyseren waarin een samenzweringstheorie over Taylor Swift werd gepromoot en moesten ze typische kenmerken van samenzweringsdenken aangeven. Bij een derde opgave moesten ze beslissen welke van twee video's [door AI was gegenereerd](#) en welke [authentiek](#) was.

Alle eerdere [opgaven](#) zijn in het Slowaaks te vinden op www.okm.sk.

Wat probeert u met de Critical Thinking Olympiad te bereiken? Hoe is het idee voor uw project ontstaan?

Ons doel is leerlingen in de leeftijd waarop zij sociale media beginnen te gebruiken en digitale inhoud tot zich beginnen te nemen, de nodige vaardigheden aan te leren om zich op kritische, verantwoordelijke en oplettende wijze in deze ruimte te bewegen. Door middel van regelmatige feedback na elke ronde en via e-learningcursussen die leerlingen als voorbereiding kunnen volgen, leren ze overdraagbare gewoonten aan en krijgen ze de beschikking over instrumenten die ze in het dagelijks leven kunnen toepassen. Uiteindelijk

willen we een generatie jongeren grootbrengen die goed geïnformeerd zijn, niet ontvankelijk zijn voor desinformatie en in staat zijn een op feiten gebaseerde, constructieve dialoog te voeren.

We hebben dit project opgezet als reactie op een essentiële lacune in ons onderwijsstelsel: mediawijsheid en kritisch denken krijgen nog altijd veel te weinig aandacht binnen het formele lesprogramma. Meer dan de helft van de Slowaakse leerlingen leert nooit hoe ze kunnen beoordelen of informatie betrouwbaar is. Slechts [16 %](#) van de Slowaakse jongeren controleert regelmatig of media-informatie wel klopt. Daardoor is [56 %](#) van de bevolking geneigd samenzweringstheorieën of regelrechte leugens te geloven. Wij wilden daar verandering in brengen door een schaalbaar en doeltreffend project voor scholen in het hele land op te zetten.

Waarom vindt u het in de huidige context zo belangrijk om kritisch denken te ontwikkelen? Hebben we een kans om de oorlog tegen nepnieuws te winnen?

Nepnieuws heeft altijd wel in de een of andere vorm bestaan, maar we leven nu in een tijdperk van een ongekende overvloed aan informatie. Met sociale media als belangrijkste bron van informatie voor veel jongeren kan iedereen gemakkelijk desinformatie, onjuiste informatie of haatzaaiende uitlatingen verspreiden. In de wereld waarin we leven is het van cruciaal belang geworden dat we leren hoe we dit chaotische informatielandschap moeten filteren en ons er in kunnen bewegen.

Toch zullen we de oorlog tegen nepnieuws nooit volledig “winnen” — het is een bewegend doelwit, dat voortdurend verandert. Maar wat we wel kunnen doen, is jongeren uitrusten met de nodige instrumenten om zich beter in deze omgeving te oriënteren, goede vragen te stellen en na te denken voordat ze iets delen.

Hebt u feedback over uw project ontvangen? Kunt u daar een voorbeeld van geven ?

We verzamelen na elke ronde gedetailleerde feedback en de reacties zijn overweldigend positief. Zo zei 93 % van de leerkrachten van deelnemende leerlingen dat het Olympiad-project helpt om hun leerlingen weerbaarder tegen desinformatie en hoaxes te maken. Bovendien bereikte onze Net Promoter Score — een belangrijke maatstaf voor de tevredenheid van de gebruikers — in de laatste ronde +76, wat als uitstekend wordt beschouwd.

Wat adviseert u andere maatschappelijke organisaties die resultaten met dergelijke activiteiten of programma's willen boeken?

Elk land en elke context is weer anders en lokale organisaties weten het best wat in hun gemeenschap werkt. Maar hier zijn een paar beginselen die voor ons goed hebben uitgepakt:

Het eerste en belangrijkste uitgangspunt is dat we jongeren niet vertellen wat zij moeten denken. Echt kritisch denken houdt in dat we eerbied hebben voor een veelvoud aan meningen. Als leerlingen het gevoel hebben dat hun mening van tafel wordt geveegd of dat zij een mening opgelegd krijgen, haken ze af. We leren hun dat feiten gecheckt moeten worden, maar ook dat we meningen respectvol moeten bespreken.

Ten tweede zijn toegankelijkheid en inclusiviteit van cruciaal belang. Als we niet buiten onze bubbel treden om ook andere scholen dan die van de elite te bereiken, zullen we geen echte impact hebben. Ons programma is gratis, volledig online, laagdrempelig en ook beschikbaar in de taal van onze grootste etnische minderheid. Dit jaar was 53 % van de deelnemers afkomstig uit het middelbaar beroepsonderwijs.

Ten derde is het belangrijk om van meet af aan na te denken over schaalbaarheid en daartoe gebruik te maken van nieuwe technologie. Voor het toekennen van cijfers aan antwoorden op open vragen maken we gebruik van AI, waardoor we een hoogwaardige onderwijservaring kunnen blijven bieden zonder onze toevlucht te moeten nemen tot meerkeuzevragen. Het digitale tijdperk heeft serieuze uitdagingen met zich meegebracht, maar biedt ons ook krachtige instrumenten om deze aan te pakken.

Richard Vaško is sinds zijn twaalfde betrokken bij de Slowaakse Debatbond (SDA). Op de middelbare school won hij de Slowaakse nationale debatcompetitie en hij vertegenwoordigde Slowakije op het wereldkampioenschap debatteren voor scholen. Hij studeerde als beste van zijn klas af in de studie Rechten, politiek en filosofie aan de Universiteit van Warwick, Verenigd Koninkrijk, en volgt nu een onderwijsmaster (richting Kennis, macht en politiek) aan de Universiteit van Cambridge.

Sinds 2021 werkt Richard bij de SDA, waar hij de Critical Thinking Olympiad heeft opgericht en het project nu coördineert. Hij heeft ook samengewerkt met het strategisch communicatieteam (StratCom) van het Slowaakse ministerie van Onderwijs en was voor het Nationaal Instituut voor Onderwijs en Jeugd medeauteur van handboeken over mediawijsheid voor lerarenopleidingen. Hij verricht onderzoek en organiseert een multi-etnische zomerschool voor kansarme kinderen bij het Mathias Bel-instituut, een ngo die zich richt op etnische minderheden en gemarginaliseerde Roma-gemeenschappen in Slowakije.

EESC-PRIJS VOOR HET MAATSCHAPPELIJK MIDDENVELD IN EEN NOTENDOP

De EESC-prijs voor het maatschappelijk middenveld is aan zijn 15e editie toe. Deze prijs is bedoeld ter beloning van projecten waarmee kwesties die voor de EU van groot belang zijn op een

creatieve en innovatieve manier worden benaderd.

Naar de prijs kan worden meegedongen door maatschappelijke organisaties die in de Europese Unie officieel geregistreerd zijn en die op lokaal, regionaal, nationaal of Europees niveau actief zijn. Ook kan eraan worden deelgenomen door individuele personen die in de EU woonachtig zijn en door ondernemingen die geregistreerd of werkzaam zijn in de EU, op voorwaarde dat hun projecten een strikt non-profitkarakter hebben.

Alleen projecten die in de EU zijn of worden uitgevoerd komen in aanmerking voor de prijs. Zij moeten reeds zijn geïmplementeerd of nog lopen vóór de uiterste aanmeldingstermijn.

Doel van de prijs is om de aandacht te vestigen op de buitengewone wijze waarop het maatschappelijk middenveld bijdraagt aan het creëren van een Europese identiteit en Europees burgerschap en aan de bevordering van de gemeenschappelijke waarden die de Europese integratie schragen.

Elk jaar wordt een ander thema gekozen. In 2023 stonden projecten op het gebied van geestelijke gezondheid centraal. In 2022 waren er bij wijze van uitzondering twee thema's: jongeren en Oekraïne. In 2021 werden met de prijs klimaatprojecten ter bevordering van een rechtvaardige transitie bekroond. In

2020 heeft het EESC in plaats van zijn prijs voor het maatschappelijk middenveld eenmalig een prijs voor maatschappelijke solidariteit toegekend, die in het teken stond van de strijd tegen COVID-19. In de jaren daarvoor ging het bij de prijs onder meer om gendergelijkheid en empowerment van vrouwen, Europese identiteiten en cultureel erfgoed, en migratie.

In oktober 2024 heeft het EESC het startschot gegeven voor zijn 15e prijs voor het maatschappelijk middenveld, met als thema de bestrijding van schadelijke polarisatie in de Europese samenleving.

Dit thema is urgenter dan ooit. Tegen de achtergrond van meerdere, elkaar overlappende crises, zoals de COVID-19-pandemie, de Russische oorlog in Oekraïne en de wijdverbreide sociale en economische instabiliteit, is er steeds meer wantrouwen in publieke instellingen en overheden, waardoor schadelijke polarisatie wordt aangewakkerd.

Het maatschappelijk middenveld is van groot belang om dit wantrouwen tegen te gaan en broeihaarden van polarisatie, zowel op het internet als daarbuiten, in de gaten te houden, de sociale cohesie te verbeteren en democratische idealen te ondersteunen. Samen met overheidsinstanties kan het helpen om de liberale democratie te beschermen tegen autoritaire trends.

Daarom heeft het EESC besloten zijn prijs voor het maatschappelijk middenveld dit jaar toe te kennen aan non-profitinitiatieven waarmee op doeltreffende wijze preventieve, vroegtijdige waarschuwings- en (waar nodig) de-escalatiemaatregelen worden getroffen om ervoor zorgen dat de democratische waarden hoog worden gehouden, polarisatie niet schadelijk wordt en eenzijdige narratieven niet leiden tot geweld.

EN DE WINNAARS ZIJN...

Dit jaar heeft het EESC voor de 15e keer zijn prijs voor het maatschappelijk middenveld uitgereikt. De drie winnaars komen uit Slowakije, België en Frankrijk. Zij werden beloond voor hun voorbeeldige inzet in de strijd tegen polarisatie in heel Europa. De prijsuitreiking vond op 20 maart plaats tijdens de [Week van](#)

het maatschappelijk middenveld.

Het prijzengeld werd verdeeld onder de drie winnaars. De eerste prijs bedroeg EUR 14000. De winnaars van de tweede en derde prijs ontvingen elk EUR 9000.

EERSTE PRIJS: de Slowaakse Debatvereniging voor de *Olympiade van het Kritisch Denken*

De [Slovak Debate Association \(SDA\)](#) is een ngo in Slowakije die zich ervoor inzet ruimdenkendheid en kritisch denken te stimuleren en de Slowaakse jongeren tot actief burgerschap aan te zetten. Via een reeks programma's leert de debatvereniging jongeren om feiten en meningen te beoordelen, hun eigen argumenten te formuleren en kritisch na te denken over wat er in de media verschijnt om zo geloofwaardige informatiebronnen te vinden. Op deze manier biedt de organisatie ruimte voor een open en publiek debat over de belangrijkste kwesties waar de Slowaakse samenleving mee te maken heeft.

De **Olympiade van het Kritisch Denken, die in 2021 van start ging, is een van de meest succesvolle programma's van de debatvereniging.** De populariteit van de Olympiade neemt gestaag toe. Vorig jaar namen er bijna 9000 leerlingen van meer dan 300 scholen aan deel. De kern van dit innovatieve project is een wedstrijd die leerlingen leert om te gaan met desinformatie. Desinformatie is een groot probleem in Slowakije: 61 % van de Slowaken wantrouwt de media en meer dan de helft gelooft in samenzweringstheorieën. De Olympiade probeert dit probleem rechtstreeks aan te pakken door mediageletterdheid op te bouwen en de gewoonten van jongeren op het gebied van media-consumptie te veranderen.

De wedstrijd is ontworpen voor drie leeftijdsgroepen van leerlingen in de klassen 8-13. De deelnemers moeten in drie rondes een reeks levensechte media-uitdagingen onder de knie krijgen. De opdrachten gaan over onderwerpen waarmee de leerlingen in hun dagelijkse leven geconfronteerd kunnen worden. Ze moeten TikTok-video's analyseren, AI-gegenereerde inhoud factchecken en Instagram-posts evalueren. Daarbij komt het erop aan om realiteit en desinformatie te onderscheiden. Leerlingen doen ook mee aan een spreekronde waarin ze hun argumenten aan hun medeleerlingen moeten voorleggen.

“De Olympiade van het Kritisch Denken draagt bij aan de depolarisatie van de samenleving omdat duizenden studenten leren om te gaan met verschillende standpunten, vooroordelen te herkennen en hun standpunt constructief te formuleren,” zegt de oprichter en directeur van het programma **Richard Vaško**. “Dit op vaardigheden gebaseerde programma versterkt het kritisch denken en de mediageletterdheid. Op deze manier wapenen we jongeren tegen desinformatie en zijn ze in staat om genuanceerd door het publieke debat te navigeren.”

TWEEDE PRIJS: Reporters d'Espoirs uit Frankrijk voor de *Prix Européen Jeunes Reporters d'Espoirs*

[Reporters van de Hoop](#) is een Franse non-profitorganisatie die werd opgericht in 2003 en een pioniersrol heeft gespeeld in de “oplossingsgerichte journalistiek”. Dat is nu een wijdverspreide vorm van journalistiek die probeert een oplossing te vinden voor de uitdagingen waar de samenleving vandaag de dag voor staat. De organisatie moedigt journalisten aan om dit positieve denken over te nemen en belooft journalisten en jongeren met een reeks prijzen voor bijzonder innovatieve verslaggeving en redactioneel werk.

Het initiatief **Prix Européen Jeunes Reporters d'Espoirs** reikt prijzen uit en leidt journalisten op in oplossingsgerichte journalistiek in het Frans. Het veelzijdige programma biedt kandidaten de kans om te leren hoe oplossingsgerichte journalistiek werkt door middel van een onlinecursus die wordt georganiseerd in samenwerking met de faculteit journalistiek van de Universiteit Aix-Marseille. De kandidaten krijgen een mentor toegewezen die hen helpt hun schrijf- en spreekvaardigheid te verbeteren en hen leert hoe ze een succesvolle pitch moeten maken. De beste kandidaten worden vervolgens uitgenodigd voor een studiereis van twee dagen naar Parijs, waar ze gelijkgestemde journalisten en experts uit heel Europa ontmoeten. Zes winnaars delen uiteindelijk het prijzengeld van in totaal EUR 10000.

“De bestrijding van polarisatie is inherent aan de methode van oplossingsgerichte journalistiek. Die bestaat erin een indruk te geven van de complexiteit van de wereld en de diversiteit van actoren die samen of onafhankelijk van elkaar op verschillende niveaus in verschillende landen optreden, en laat zien dat initiatieven die ter plaatse worden ontwikkeld, zich zeker kunnen verspreiden,” legt **Gilles Vanderpooten**, directeur van Reporters d'Espoirs, uit.

Voor de eerste drie edities van de prijs werden meer dan 400 aanvragen uit 25 landen ontvangen. De vierde editie is goed op weg om meer dan 300 aanvragen binnen te halen. De organisatie heeft al meer dan 75 kandidaten geholpen om hun geschreven en gesproken Frans te verbeteren.

Het idee gemakkelijk te kopiëren en het team is al in gesprek met journalisten in Spanje, Italië en België om samen te werken en ervoor te zorgen dat de prijs breder wordt verspreid.

“We willen de prijs van de Franstalige wereld naar andere taalgemeenschappen in de Europese Unie brengen,” zegt Vanderpooten. “Alleen zo kunnen we steeds meer jongeren voor een “oplossingsgericht Europa” winnen.”

DERDE PRIJS: FEC Diversité vzw uit België voor het project *ESCAPE GAME EXTRÊME DROITE pour se désintoxiquer*

In Europa en in de rest van de wereld zijn rechtse ideologieën in opmars. Extreemrechtse partijen winnen aan invloed en het populisme neemt toe. De Belgische non-profitorganisatie [FEC Diversité](#) heeft een concept ontwikkeld om de verspreiding van deze opvattingen onder de bevolking tegen te gaan, maar ook specifiek onder leerkrachten en in vakbonden.

ESCAPE GAME EXTRÊME DROITE pour se désintoxiquer is een escapegame waarin spelers op een leuke manier “ontsmet” worden van extreemrechtse ideeën. Spelers krijgen te horen dat ze besmet zijn met extreemrechtse ideologieën en moeten een reeks opdrachten oplossen om zichzelf te ontsmetten. Op die manier leren ze hoe extreemrechtse ideeën terrein en invloed winnen in de samenleving.

Het spel is verdeeld in vier gebieden, waarin de spelers verschillende taken moeten oplossen. In gebied A bespreken de spelers de invloed van extreemrechts op de werkplek. Daarbij hebben ze interactie met 19 objecten. In gebied B kunnen ze fragmenten uit getuigenissen van migranten lezen om een idee te krijgen van hun reis naar Europa. Gebied C bevat het audiobestand van een extreemrechtse toespraak. Daarbij wordt een reeks afbeeldingen getoond. In gebied D wordt spelers gevraagd een rapport over een extreemrechtse partij te analyseren en vervolgens een kruiswoordpuzzel op te lossen.

Aan dit interactieve spel doen ook coaches mee van wie de stemmen zijn vervormd. Ze dragen gasmaskers en veiligheidskleding. De bedoeling is om met alle vijf zintuigen opdrachten op te lossen. Op die manier gaan de spelers helemaal op in het spel en worden ze zich bewust van de mate waarin de democratie in Europa wordt bedreigd.

Sinds de lancering van het spel in juni 2023 zijn bijna 1000 spelers “ontsmet”. Intussen is de interesse gewekt bij vakbonden, organisaties en scholen in België en daarbuiten. Deelnemers uit Frankrijk en Bulgarije willen na hun deelname een eigen versie voor hun land ontwikkelen.

“We zijn er trots op dat we erin geslaagd zijn om een innovatief, interactief en educatief spel te ontwikkelen dat extreemrechtse ideeën op een aantrekkelijke manier aankaart,” legt **Malika Borbouse** van FEC Diversité uit. “Als we erin slagen de dialoog op gang te krijgen en mensen kunnen aanmoedigen om samen na te denken, dan heeft ons initiatief al bijgedragen aan het verminderen van spanningen en het creëren van een meer inclusieve samenleving.”

Ontdek enkele van de andere inzendingen

Dit jaar werden 58 inzendingen ontvangen van particulieren, bedrijven en maatschappelijke organisaties uit een groot aantal EU-landen.

De inzendingen bestrijken een breed scala aan onderwerpen, van de betrokkenheid en participatie van jongeren tot sociale cohesie en inclusie, van mediageletterdheid en desinformatie tot mensenrechten en gendergelijkheid.

Veel initiatieven pakken de wortels van het probleem aan en helpen polarisatie te voorkomen.

Initiatieven zoals **Euth Voices for Social Change** van de non-profitorganisatie [Youthmakers Hub](#) in Griekenland hebben tot doel jongeren in staat te stellen positieve veranderingen in hun gemeenschap te bevorderen. Deze projecten pakken schadelijke polarisatie aan door een cultuur van verdraagzaamheid te stimuleren en mensen aan te moedigen een constructieve dialoog aan te gaan en weerstand te bieden aan verdeeldheid zaaiende narratieven, bijvoorbeeld door middel van opleiding op het gebied van digitale geletterdheid en podcasting.

Andere projecten bestrijden polariserende narratieven en radicalisering. Ze overbruggen culturele, etnische en generatieverschillen, pakken maatschappelijke verdeeldheid aan, bevorderen wederzijds begrip en samenwerking, beschermen de grondrechten en stimuleren sociale cohesie.

DEMDIS Digital Discussion, een initiatief van [DEMDIS](#) in Slowakije, heeft een nieuw softwareplatform gecreëerd voor faire digitale discussies, ook over controversiële onderwerpen. Gebruikers stemmen over stellingen en worden in afzonderlijke meningsgroepen ondergebracht. Door te zoeken naar punten van overeenstemming bouwt het project bruggen tussen deze gepolariseerde kampen.

De **mensenrechtengids** van de [Baltic Human Rights Society](#) is een voorbeeld van de manier waarop het maatschappelijk middenveld kan bijdragen aan het handhaven van de grondrechten. De gids fungeert als platform voor mensenrechteneducatie en biedt meertalige uitleg over hoe mensenrechten in specifieke situaties in het dagelijks leven kunnen en zouden moeten werken.

Tot de inzendingen van dit jaar behoorden ook verschillende culturele en artistieke benaderingen om polarisatie tegen te gaan, zoals de **Atlas géopolitique de la culture et des médias indépendants en Europe** van [Arty Farty](#). Dit initiatief belicht prioritaire kwesties voor een EU-breed netwerk van onafhankelijke culturele en mediaorganisaties, zoals inclusie, het verkleinen van de territoriale kloof en de noodzaak om desinformatie te bestrijden. Deze projecten tonen aan dat cultuur en media een transformerende rol kunnen spelen bij het overwinnen van polarisatie in de samenleving.

EBI-dag 2025: het Europees burgerinitiatief moet zijn volledige potentieel nog ontsluiten

Het Europees burgerinitiatief (EBI) is een doeltreffend instrument gebleken voor het vergroten van de burgerparticipatie in het politieke leven van de EU. Het moet echter worden versterkt om te voorkomen dat de afstand tussen de EU-instellingen en de

burger groter wordt.

Het [Europees burgerinitiatief \(EBI\)](#) is een participatiemechanisme van de EU dat bedoeld is om de directe democratie te versterken. EU-burgers kunnen de Commissie verzoeken wetgeving voor te stellen op een gebied waarop de lidstaten bevoegdheden hebben overgedragen aan het EU-niveau. Daarvoor moeten ten minste één miljoen handtekeningen worden verzameld (van burgers uit ten minste zeven lidstaten; binnen elk van die 7 landen is ook een minimumaantal handtekeningen vereist).

Het EBI ging van start in 2012. Sindsdien heeft de Europese Commissie 119 initiatieven geregistreerd en hebben de organisatoren daarvan ongeveer 20 miljoen handtekeningen verzameld. Tot nu toe hebben elf initiatieven de vereiste drempels bereikt, waarvan er tien al een reactie van de Commissie hebben ontvangen.

De [EBI-dag](#), die elk jaar door het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) wordt gehouden, is een belangrijk forum waar organisatoren en belanghebbenden van geregistreerde en toekomstige burgerinitiatieven informatie en ervaringen kunnen uitwisselen en hun EBI en activiteiten aan het publiek kunnen presenteren.

Dit jaar werd de EBI-dag op 18 maart gehouden in het kader van de Week van het maatschappelijk middenveld.

“De EU moet verdere stappen zetten in de richting van een participerende democratie als aanvulling op de representatieve democratie. Het Europees burgerinitiatief (EBI) is het allereerste instrument voor participerende democratie op transnationaal niveau”, aldus **Laurențiu Plosceanu**, EESC-vicevoorzitter voor communicatie.

De Europese Ombudsman, **Teresa Anjinho**, noemt het EBI een krachtig instrument dat zijn potentieel evenwel nog niet volledig waarmaakt. “We moeten beter communiceren over de doelstellingen en functies van het EBI-instrument. Mensen moeten goed weten wat de mogelijkheden en beperkingen van het EBI zijn, zodat ze op basis daarvan actie ondernemen. Alleen door transparantie, eerlijkheid en communicatie kan het EBI een verschil blijven maken. Zo niet, dan loopt het vertrouwen in dit instrument en in de toekomst van onze Unie averij op,” aldus mevrouw Anjinho.

Tijdens de EBI-dag werden negen EBI-initiatieven gepresenteerd, onder meer met betrekking tot toegang tot water, voedselzekerheid, abortus, LGBTQ+-rechten, bescherming van bestaande gebouwen tegen sloop, bescherming van videogame-erfgoed, een nieuw model van emissiereductie via luchtquota, en nieuwe gezondheidsnormen voor het medische gebruik van psychedelica.

In reactie op oproepen om financiering voor EBI-initiatieven veilig te stellen drong **Adriana Mungiu**, hoofd van het EBI-team bij het secretariaat-generaal van de Europese Commissie, er bij campagnevoerders op aan niet te wachten op nieuwe, specifieke EBI-budgetten, die er niet zo snel zullen komen. In plaats daarvan

zouden ze meer gebruik moeten maken van de middelen die in de huidige EU-begroting beschikbaar zijn, onder andere in de hoofdstukken in verband met “burgerparticipatie”. (at)

Drie manieren om met het Europees burgerinitiatief de burger dichter bij Europa te brengen

Door Daniela Vancic

Het Europees burgerinitiatief is werkelijk uniek. Het is het enige instrument ter wereld waarmee burgers rechtstreeks invloed kunnen uitoefenen op wetgeving. De erkenning ervan laat echter te lang op zich wachten, schrijft Daniela Vancic, hoofd Europees beleid en belangenbehartiging bij Democracy International. Zij doet drie voorstellen voor een effectiever Europees burgerinitiatief.

Het [Europees burgerinitiatief \(EBI\)](#) is een van de krachtigste democratische instrumenten van de EU, na de Europese verkiezingen. Het bestaat al dertien jaar en is in die tijd uitgegroeid tot een belangrijk platform voor participatie dat al meer dan twintig miljoen burgers heeft weten aan te spreken. Hoewel het burgerinitiatief veel mogelijkheden heeft, krijgt het zelden de erkenning die het verdient.

Hier zijn enkele redenen waarom het burgerinitiatief belangrijk is. En drie suggesties om de impact ervan te vergroten.

De rol van het Europees burgerinitiatief in een gepolariseerde wereld

Wat maakt het burgerinitiatief zo uniek? Er bestaat nergens ter wereld een vergelijkbaar instrument. Met het burgerinitiatief kunnen burgers rechtstreeks invloed uitoefenen op wetgeving door steun te verzamelen in ten minste zeven EU-lidstaten. In tijden van toenemende politieke polarisatie vormt het Europees burgerinitiatief een belangrijke brug tussen burgers en beleidsmakers. Het ondersteunt samenwerking, bouwt relaties op en zet aan tot echte verandering.

In de kern is het de bedoeling om mensen aan te moedigen het beleid mede vorm te geven. Het brengt verschillende groepen samen, stimuleert het publieke debat en geeft mensen een stem op het Europese toneel. Zo heeft het initiatief [My Voice, My Choice](#) onlangs meer dan een miljoen handtekeningen verzameld, een netwerk van activisten, organisaties en prominenten (waaronder internationale figuren zoals Barack Obama) op de been gebracht en heeft het aangezet tot een breed debat over fundamentele waarden. Dit creëert niet alleen een blijvende meerwaarde voor de zaak in kwestie, maar ook voor de democratie zelf.

Snelle actie is cruciaal

Het Europees burgerinitiatief heeft een enorm democratisch potentieel, maar om het volledig te ontplooien is het belangrijk dat de EU-instellingen snel handelen. Sommige initiatieven, zoals de campagne [End the](#)

[Cage Age](#), hebben het EU-beleid in positieve zin veranderd. Helaas duurt het vaak te lang voor de wetgeving er gevolg aan geeft. Dit kan frustrerend zijn voor zowel burgers als maatschappelijke organisaties, die het vertrouwen in het proces dreigen te verliezen.

Om de vaart erin te houden, zou de EU moeten overwegen sneller te reageren op burgerinitiatieven die op massale steun van het publiek kunnen rekenen. EU-wetgeving kan een tijdrovend proces zijn, maar een burgerinitiatief met duidelijke en brede steun zou bijzondere aandacht en een speciale behandeling moeten krijgen. Burgers moeten hun ideeën snel omgezet kunnen zien, zodat het burgerinitiatief een katalysator wordt voor snelle verandering en een instrument om invloed uit te oefenen.

De rol van maatschappelijke organisaties bij het stimuleren van Europese hervormingen

Maatschappelijke organisaties hebben altijd centraal gestaan bij het Europees burgerinitiatief, door burgers te mobiliseren en te informeren over de mogelijkheden van dit instrument. Vanaf het allereerste begin hebben organisaties als Democracy International een cruciale rol gespeeld bij de ontwikkeling en ondersteuning van het burgerinitiatief. Maar de rol van het maatschappelijk middenveld gaat veel verder.

Deze organisaties moeten blijven aandringen op hervormingen die het burgerinitiatief als democratisch instrument kunnen versterken. Het zou bijvoorbeeld mogelijk moeten zijn om in het kader van het burgerinitiatief wijzigingen van de EU-verdragen voor te stellen. Deze bevoegdheid is momenteel nog niet haalbaar, maar zou een fundamentele impact kunnen hebben op de toekomst van Europa. De gesprekken over verdragshervorming zijn in volle gang en het besef groeit dat de EU een verdrag nodig heeft dat een antwoord biedt op de uitdagingen en kansen van onze tijd. Het is dus belangrijker dan ooit om het burgerinitiatief uit te breiden zodat burgers hun zegje kunnen doen.

Het burgerinitiatief als inspiratiebron voor de politiek

Het burgerinitiatief moet ambitieuzer worden. Het potentieel ervan kan bijvoorbeeld volledig worden benut als ook initiatieven die niet aan de formele criteria voldoen, in aanmerking worden genomen. Veel goede ideeën halen de drempel van één miljoen handtekeningen niet, maar dat betekent niet dat ze niet de moeite waard zijn. Campagne voeren voor een burgerinitiatief is geen sinecure, zeker als er meerdere talen en landen bij komen kijken. Sommige van de beste ideeën beschikken misschien niet over de middelen om de strenge criteria voor een succesvol burgerinitiatief te halen.

De wet van 2012 op het gemeenschappelijk communicatietarief (EBI) voldeed bijvoorbeeld niet aan de standaarddefinitie van een “succesvol” burgerinitiatief. Zij vormde echter wel de inspiratie voor de EU-regeling inzake roaming tegen thuishetarief die vijf jaar later van kracht werd. Daar profiteren intussen miljoenen Europeanen van die nu gratis dataroamen wanneer ze over de grens reizen. Dit toont aan dat zelfs burgerinitiatieven die niet het beoogde aantal handtekeningen halen tot beleidsveranderingen kunnen leiden. De EU moet openstaan voor alle ideeën die door burgers worden aangedragen, ook als ze de drempel van een miljoen handtekeningen niet halen. Deze ideeën kunnen als inspiratiebron dienen voor toekomstige wetgeving.

Belangrijkste conclusies

Het burgerinitiatief is een zeer waardevol instrument om de democratie in Europa te versterken, vooral in een tijd waarin democratische waarden wereldwijd worden bedreigd. Het stelt burgers in staat hun ideeën op Europees niveau te uiten, de steun van het publiek te winnen en een tastbare impact te hebben. Het

Europees burgerinitiatief staat niet meer in de kinderschoenen. Het is tijd om na te denken over hoe we dit unieke instrument kunnen verbeteren en een sterkere en directere band tussen burgers en instellingen tot stand kunnen brengen.

Met de blijvende steun van het maatschappelijk middenveld kan het Europees burgerinitiatief bijdragen aan een meer participatieve en responsieve Europese Unie en haar positie als wereldwijde democratische leider kracht bijzetten.

Daniela Vancic is hoofd Europees beleid en belangenbehartiging bij [Democracy International](#), waar ze zich sinds 2017 bezighoudt met kwesties op het gebied van participatie en directe democratie. Ze heeft meer dan tien jaar ervaring met burgerparticipatieprocessen en is een erkend expert op het gebied van het Europees burgerinitiatief. In 2022 was ze co-auteur van het boek "Complementary Democracy: The Art of Deliberative Listening".

[Europees burgerinitiatief "My Voice, My Choice" verzamelt 1,2 miljoen handtekeningen voor het recht op abortus](#)

Het [Europees burgerinitiatief My Voice, My Choice](#) voert campagne voor toegang tot veilige abortus voor alle vrouwen in de EU. Het initiatief, dat wordt gecoördineerd door de Sloveense vrouwenorganisatie "Inštitut 8. marec", heeft sinds de lancering in april 2024 meer dan een miljoen handtekeningen verzameld, ruim voor de deadline. EESC Info sprak met de organisatoren over het belang van hun campagne in het huidige politieke klimaat, waarin vrouwen steeds meer de controle over hun reproductieve rechten verliezen.

Wat heeft u ertoe gebracht het initiatief My Voice, My Choice op te zetten en wat is uw uiteindelijke doel?

Ongeveer drie jaar geleden, toen het historische arrest Roe vs. Wade in de VS werd vernietigd, zijn we gaan nadenken over een campagne om abortusrechten in Europa te beschermen. Van de ene op de andere dag verloren vrouwen in de VS hun grondwettelijke recht op abortus. Het werd ons meteen duidelijk dat we ook in Europa iets moesten doen om dit recht te beschermen. In Polen sterven vrouwen in ziekenhuizen vanwege een bijna volledig verbod op abortus. In de afgelopen jaren hebben daar de grootste demonstraties tegen het abortusverbod plaatsgevonden. In Malta dreigen vrouwen in de gevangenis te belanden als ze een abortus laten plegen. Dit jaar gaf Giorgia Meloni anti-abortusactivisten de toestemming om bij abortusklinieken te demonstreren en om vrouwen die een abortus willen, lastig te vallen. Meer dan 20 miljoen vrouwen in Europa hebben geen toegang tot abortus.

Daarom hebben we de campagne My Voice, My Choice opgezet. We hebben ons voorstel uitgewerkt met de steun van een internationaal team van juristen en hebben een sterk netwerk van Europese organisaties opgebouwd.

Ons doel is het abortusrecht op EU-niveau te beschermen en de toegang tot abortus te verbeteren voor vrouwen die momenteel naar het buitenland moeten reizen omdat er in hun land een abortusverbod is (bijv. in Malta en Polen) of omdat in veel gevallen abortus wordt geweigerd om gewetensredenen (zoals in Italië en Kroatië), maar ook voor vrouwen die zich op dit moment geen abortus kunnen veroorloven (zoals in Duitsland of Oostenrijk).

In het huidige politieke klimaat komt onze campagne geen dag te vroeg. We moeten ons verenigen en laten zien dat de meeste mensen het recht op abortus steunen en tegen de beknotting van reproductieve vrijheid zijn. De meerderheid van de Europeanen is voorstander van abortusrechten en we moeten één front vormen om deze te beschermen.

Wat verwacht u concreet van de Europese Commissie? Gezondheid is een bevoegdheid van de lidstaten. Wat kan de Commissie dus doen?

De Europese Commissie zou een financieringsmechanisme moeten opzetten om de kosten van abortus te dekken, waarbij de lidstaten individueel kunnen aansluiten. Dit zou op dezelfde manier werken als de programma's voor de opsporing en behandeling van kanker.

Vrouwen die naar een ander land moeten reizen voor een abortus - vanwege strenge beperkingen of een cultuur van gewetensbezwaren in hun eigen land - zouden de procedure dan niet uit eigen zak hoeven te betalen. Op dit moment reizen duizenden vrouwen naar het buitenland, waar ze soms duizenden euro's betalen voor een abortus. Niet elke vrouw kan zich dat veroorloven.

Abortus mag dan misschien niet onder de bevoegdheid van de Europese Commissie vallen, maar financiële programma's met betrekking tot gezondheidszorg wel. Op die manier hebben we ons burgerinitiatief kunnen registreren.

Waarom hebt u gekozen voor een Europees burgerinitiatief? Hoe groot acht u de kans dat de Commissie positief zal reageren?

Onze organisatie, het Sloveense [Inštitut 8. marec](#), die de campagne My Voice, My Choice coördineert, heeft veel ervaring met nationale burgerinitiatieven, petities en referenda. Via het mechanisme van nationale burgerinitiatieven zijn we er al in geslaagd om 15 wetten in Slovenië te veranderen en twee nationale referenda te winnen. Daarom gingen we op zoek naar een soortgelijk instrument voor directe democratie op EU-niveau. Zo kwamen we terecht bij het Europees burgerinitiatief. We wilden een directe verandering teweegbrengen die een blijvende impact zou hebben op de reproductieve rechten voor iedereen in Europa, dus besloten we handtekeningen te gaan verzamelen.

Tijdens de hele campagne konden we rekenen op de politieke steun van alle centrumlinkse fracties in het Europees Parlement. We kregen ook de ruggensteun van belangrijke nationale politici in veel EU-lidstaten en konden goede relaties opbouwen met EU-commissarissen. We hopen dat ze zullen luisteren naar de meer dan 1,2 miljoen mensen die ons initiatief een warm hart toedragen.

Hoe hebt u mensen uit de verschillende EU-landen zover gekregen om uw initiatief te steunen en handtekeningen te verzamelen? Welke kanalen hebt u gebruikt om het initiatief bekend te maken?

In de loop van de campagne hebben we een sterk netwerk opgebouwd van ruim 300 organisaties en meer dan 2.000 vrijwilligers uit heel Europa. Onze vrijwilligers verzamelden handtekeningen in de straten van Europese steden en dorpen zodat iedereen ze kon zien. We zijn erin geslaagd om een sterke online-aanwezigheid te creëren op [Instagram](#), maar we maken ook gebruik van kanalen zoals [Facebook](#), [TikTok](#), YouTube, [BlueSky](#), [X](#) en andere sociale media.

Een maand voor de deadline had u al de één miljoen handtekeningen verzameld die nodig zijn voor een succesvol burgerinitiatief. Welke feedback en (financiële) steun hebt u tot nu toe ontvangen?

We zijn erin geslaagd om de één miljoen handtekeningen al na negen maanden te verzamelen, in december. Nog vóór de deadline hebben we de petitie afgesloten met 1,2 miljoen handtekeningen.

Het is ons gelukt om al die handtekeningen te verzamelen met de hulp van ons netwerk en onze vrijwilligers. Om door te kunnen gaan hebben we tijdens onze campagne ook verschillende financieringsbronnen aangesproken. My Voice, My Choice heeft ook de Sloveense Sociology Society Award gewonnen en is kandidaat voor de SozialMarie Award. Alle centrumlinkse fracties in het Europees Parlement staan achter ons en we kregen ook de persoonlijke steun van individuele leden van het Europees Parlement, evenals van de vicevoorzitter van het Europees Parlement **Nicolae Ștefănuță**, de Franse senator **Melanie Vogel**, de Sloveense president **Nataša Pirc Musar** en de Sloveense premier **Robert Golob**. De campagne wordt ook gedragen door vele activisten en bekende personen uit verschillende EU-landen, zoals **Luisa Neubauer** uit Duitsland en **Alice Coffin** uit Frankrijk.

***[My Voice, My Choice](#)** is hard op weg om een van de grootste Europese vrouwenbewegingen te worden. Het initiatief telt nu meer dan 300 organisaties, talloze aanhangers en toegewijde vrijwilligers uit de hele EU. Ze voeren allemaal campagne voor toegang tot veilige abortus voor alle vrouwen in de Europese Unie.*

[Als je wilt weten wat oorlog is, vraag het dan aan mensen die er getuige van zijn](#)

Op het evenement **[Jouw Europa, jouw mening! \(YEYS\)](#)** van dit jaar werd Oekraïne vertegenwoordigd door Tatiana Povalyaeva en haar studenten. Als lerares op een middelbare school in Charkiv stond Tatiana Povalyaeva voor het laatst voor de klas in februari 2022; sindsdien geeft ze online les. Ze vertelt over de uitdagingen van het leraarschap in een op slechts 40 kilometer van de Russische grens gelegen stad, die sinds het begin van de oorlog getroffen wordt door nietsontziende aanvallen.

Hoe is de oorlog van invloed op uw mogelijkheden om les te geven en op het Oekraïense onderwijssysteem in het algemeen?

In Charkiv zijn bijna alle scholen overgestapt op online-onderwijs, want we hebben niet genoeg schuilplaatsen om onze leerlingen een veilige omgeving voor fysiek onderwijs te bieden. We doen dit nu al drie jaar; mijn leerlingen heb ik voor het laatst in de klas gezien op 23 februari 2022. Veel leerlingen hebben het land verlaten; ze moesten wel. Ze wonen nu in diverse Europese landen en als leerkracht voel ik een groot verdriet. Ik mis mijn leerlingen en ik weet dat ze het in veel opzichten zwaar hebben. Soms moeten ze op zowel een Europese als een Oekraïense school les volgen. Dat is een enorme opgave voor hen. En

degenen die nog in Oekraïne zijn, lopen ondertussen voortdurend gevaar. Niemand verdient het om dit mee te maken.

Lesgeven en leerlingen ondersteunen in oorlogstijd is iets waar we nog nooit mee te maken hebben gehad. Een van mijn grootste problemen is dat ik me soms machteloos voel om studenten bij te staan. Mijn kennis en ervaring reiken niet altijd ver genoeg om hun door stress veroorzaakte gezondheidsproblemen en de gevolgen daarvan aan te pakken. Ik heb gezien hoe een posttraumatische stressstoornis de persoonlijkheid van leerlingen ernstig kan veranderen; ze hebben dan dringender behoefte aan een arts dan aan een leraar. Het is pijnlijk om te beseffen dat je je leerlingen niet tegen dit soort ellende kunt beschermen. Toch blijven we onze studenten bijstaan: we willen hen steunen en er voor hen zijn.

Ik vind het ook moeilijk om zelf de kracht te blijven vinden en een toeverlaat te zijn voor mijn leerlingen, niet alleen in mijn vakgebied maar ook in andere aspecten van het leven. Leerlingen zijn meer gebaat bij een sterke, veerkrachtige docent, maar de vraag is: hoe blijven we zo sterk? Leraren die leven en werken in oorlogstijd hebben net zo veel steun nodig als ieder ander, want wij helpen de kinderen, en de kinderen zijn onze toekomst. Hoe beter leraren in hun vel zitten, hoe meer steun en zorg de leerlingen krijgen.

Waarom vind je het belangrijk je leerlingen aan te moedigen om belangstelling te tonen voor politiek en het maatschappelijk leven of om mee te doen aan internationale evenementen zoals deze?

Het behoort tot de kerntaken van leerkrachten om onze leerlingen ertoe aan te zetten zich actief op te stellen. Daar politiek een grote invloed heeft op het leven van mensen is het des te belangrijker dat wij jongeren motiveren om het politieke leven te blijven volgen. Dit biedt hun een waardevolle kans om ideeën en oplossingen aan te dragen voor veel van de problemen waar we vandaag de dag mee te maken hebben.

Als leerlingen deelnemen aan internationale evenementen zoals "Jouw Europa, jouw mening!" kunnen ze andere leerlingen en medestanders ontmoeten om hun ideeën onder de aandacht te brengen, samen de beste oplossingen uit te dokteren en zinvolle ervaringen uit te wisselen. Jongeren worden door het ontmoeten van leeftijdgenoten gestimuleerd om bij zichzelf na te gaan hoe vooruitstrevend ze zijn, welke plannen, doelen en vooruitzichten ze hebben en wat voor persoonlijke groei ze misschien nog nodig hebben.

Zou u als leerkracht in Oekraïne op dit moment nog iets willen meegeven voor andere docenten of andere scholen?

Ja, ik zou graag drie punten met mijn collega's en hun leerlingen willen delen. Ten eerste, als je echt wilt weten wat oorlog is, vraag het dan aan mensen die er getuige van zijn.

Ten tweede, besef dat het van groot belang is om verenigd te zijn teneinde anderen te helpen en paraat te zijn om catastrofale gebeurtenissen te voorkomen. Begrijp ook hoe belangrijk het is om deel uit te maken van een sterke gemeenschap met gedeelde morele waarden, interesses en toekomstperspectieven.

Het derde punt betreft de bevestiging van ons bestaan, d.w.z. het feit dat we leven. We leven ons leven, we slaan ons erdoorheen en we boeken resultaten. We gaan vooruit. We hopen op beterschap en doen ons best om te bewijzen dat er zelfs in de moeilijkste tijden hoop en levenslust is. We hebben respect voor degenen die hun leven opofferen zodat we in de toekomst onafhankelijk kunnen zijn, en we helpen hen zoveel we kunnen. We zijn dankbaar voor iedereen die ons terzijde staat.

Jonge Oekraïners doen mee aan allerlei nationale en internationale evenementen, wedstrijden en de Olympische Spelen, waar ze geweldige resultaten behalen en wereldwijde erkenning krijgen. Tegelijkertijd leren we om in de moeilijkste leefomstandigheden fysiek, intellectueel en emotioneel het hoofd boven water te houden. Onze levenservaringen in het hart van Europa maken ons tot wie we zijn.

Tatiana Povalyaeva geeft al bijna 26 jaar Engelse les op het Lyceum 99 in Charkiv (Oekraïne). Ze nam dit jaar deel aan "Jouw Europa, jouw mening!" (YEYS), samen met een aantal van haar leerlingen.

Redactie

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Aan deze uitgave werkten mee

Chrysanthi Kokkini (ck)
Claudia-Paige Watson Brown (cpwb)
Daniela Vincenti (dv)
Dimitra Panagiotou (dm)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Joanna Harnett (jh)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Leonard Mallett (lm)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Samantha Falciatori (sf)
Parminder Shah (sp)
Thomas Kersten (tk)
Veronika Kadlecová (vk)

Coördinatie

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adres

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee's other publications.

Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

4/25